

Onor. Biblioteca Universităţii din Cluj
Sibiu

Hirlap

Megjelenik minden nap a vasárnapokat és ünnepeket
követő napok kivételével
Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével

Ziarul Comunităţii Maghiare din România
A Romániai Magyar Népközösség lapja

A Timiș-Torontali törvényszék bejegyzési száma 83.
(Dos. No. 934/1938)
Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő

A lengő jobbkezes

Az Északamerikai Egyesült Államok csapatokat küldöttek Holland-Guyanába. Mint Washingtonban megjegyezték, az Egyesült Államok kormánya és Hollandia „kormány”, valamint Brazília között megállapodás történt tekintetben s ennek megfelelőleg került sor a dél-amerikai holland birtok megszállására.

A Fehér Ház szóvivője azután, — Early, az elnök magántitkára, — huszonnégy órán belül sietett megjegyezni, hogy az északamerikai megszálló csapatok „csak” a holland-guyanai bauxitbányák „védelmét” vették át és szó sincs formális okkupációról.

Ha jól sejtjük, erre a csekély kis helyreigazításra mélyenjáró, nyomós indokok késztették az Egyesült Államok kormányát. A délamerikai államokban ugyanis nagyfokú idegességet keltett Roosevelt elhatározása s ezt az idegességet csak növelte az a tény, hogy az elnök csak post factum közölte Délamerika kormányaival a holland-guyanai megszállást. Akkor, amikor a befejezett tények után a már éppen eléggé salakbantartott kormányok ellenkezése mit sem használhatott volna.

Északról a Fehér Ház terjeszkedés: politikája hirtelen átesett délre. Grönland és Izland megszállása után az a bizonyos jenkai „lengő jobbkezes” Délamerikára sújtott. Egyelőre Holland-Guyana került az északamerikai hadsereg közvetlen ellenőrzése alá, de mint a newyorki és washingtoni sajtó követelőző hangjából is kiténik, ugyanez a sors vár Francia-Guyanára és a szintén francia birtokban levő Martinique szigetre is.

Holland-Guyana esetében joggal merül fel a kérdés: ki ellen akarja az USA megvédeni ezt a holland érdektérületet. Ki fenyegeti Holland-Guyanát? Talán — a németek? Berlinben ezzel kapcsolatosan megjegyezték, hogy német fenyegetésről szó sincs, a „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz” pedig rámutat arra, hogy az európai bauxit-lelőhelyek bőségesebben fedezik Németország és szövetségeseinek szükségleteit. Ugyanezt azonban már nem lehet elmondani az Egyesült Államokról, hiszen a washingtoni parlamentben nem egyszer hangzott el oly aggodalmaskodó felszólalás: honnan veszi az USA a repülőgépterheléshez szükséges alumíniummennyiséget? Az északamerikai bauxitbányák termelése a szükséglet csekély töredékét fedezik csak.

Tekintetbe véve, hogy a holland-guyanai bauxitbányák már évek óta az északamerikai hadiipari rendelkezés számára dolgoznak, nyilvánvaló, hogy a most nyelthető „karnhatalmi védelem” tulajdonképpen csak egy olt szolgál: az Unió fegyverkezését. Ebben a megvilágításban viszont túl naivul cseng a „védelem” szó hangzatosága. Helyénvalóbb lett volna minden kertelés nélkül bevallani, hogy Washington Holland-Guyanára igényt tart és a maga számára lefoglalja.

Egy másik kérdés, melyet szintén bizonyos homály takar: Brazília hozzájárulása Holland-Guyana megszállásához. Vegyük sorra a dolgokat. Először is: ezt a tényt nem Rio de Janeiro közölte, hanem — Washington. Másodsor: Brazília kormánya széleskörű védelmi intézkedéseket fogantatott s ugyanakkor nehezen akar kötélni állani Roosevelt ama követelésével kapcsolatban, hogy az ország területén északamerikai légi támaszpontokat létesítsenek. Végül: a braziliai kormány ismételtén és nyomatékosan hangsúlyozta, nem lehet bele abba, hogy az országot bármely hatalom is ugródeszkául használja további terjeszkedés céljaira. Hogy most Brazília mégis belement északi szomszédja, Holland-Guyana megszállásába, ez csak Washington fokozott nyomására, — de az sem lehetetlen, hogy kihangsúlyozott fenyegetésére — történhetett meg.

Félig humoros, félig pedig tragikus mellékdöngéje az okkupációnak az emigráns holland „kormány” szerepe. Ez a kormány lelkenedezve hozzájárult Washington követeléseinek teljesítéséhez. Mint „tárgyaló fél” — megegyezett az Unióval. Beadta a derekát s a világ előtt azzal a szépségflasztronnal igyekezett a lépését indokolni, — hogy védelmet kért. Védelmet attól, akinek Holland-Guyanára leginkább fáj a foga. Ez ép úgy fest, mint amikor a galamb védelmet kér a sasról.

Az emigráns „kormány” — mint semleges megfigyelő hangoztatják, — ezzel betetőzte eddigi ballépéseit.

Egybevetve a rideg tényeket, megállapítható, hogy az a „lengő jobbkezes”, mely most Délamerikát érte, ketős célt szolgált: az USA katonai ereje megvetette lábát Délamerikában és ezzel közelebbi támaszpontokat szerzett óceánontúli, nyugatafrikai összeköttetéseihez. S hogy ez a lépés az első, de nem egyben az utolsó behatolás is Délamerikába, az szintén bizonyos.

A „lengő jobbkezessel” lezárult az a korszak, melyben csak aranygolyókra bombázta Délamerikát az USA. Az aranygolyókhoz Roosevelt szüzenyokat, tankokat és lángszórókat mellélt...

(—)

Befejeződött a berlini találkozó

A történelmi jelentőségű berlini államaktuson résztvevő európai kormányférfiak elutaztak a német fővárosból — November 27-én, csütörtökön este háromnegyed hatkor a Führer fogadta Antonescu Mihai professzort, Románia helyettes miniszterelnökét — A román delegáció szombaton reggel hazautazott Berlinből

Teljes egyetértés a közös problémák tekintetében

Berlinből jelenti a Rador: Antonescu Mihai professzort, a román minisztertanács ideiglenes elnökét november 27-én délután öt óra negyvenöt perckor a Führer fogadta. Megérkezésekor Antonescu Mihai professzor a birodalmi kancellári palota előtt felsorakozott díszszázad előtt lépett el s amikor távozott a kancellári palotából, ismét katonai tisztelet-„szobor”-ban részesítették.

A Rador-iroda egy másik berlini jelentése beszámol arról, hogy Antonescu Mihai professzor, helyettes miniszterelnök pénteken este, Berlinből való távozása előestéjén az Adlon-szálló konferenciatermében nyilatkozatot adott a német sajtó képviselőinek.

Berlinből jelenti a Rador: Antonescu Mihai professzor, a minisztertanács ideiglenes elnöke szombaton délelőtt fél tizenegy órakor elutazott a német birodalmi fővárosból. Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter az elutazás előtt felkereste Antonescu

Mihai helyettes miniszterelnököt az Adlon-szállóban, ahol berlini tartózkodása alatt megszállt és kikísérte az anhalti pályaudvarra a kormányelnökhelyettessé. Az állomás előtt díszszázad sorakozott fel és tisztelgésben részesítette a távozó román kormányférfit, akitől vonatraszállásakor Ribbentrop külügyminiszter szívélyesen búcsuzott.

AZ OLASZ DELEGÁCIÓ HAZAERKEZÉSE

Rómából jelenti a Rador: Ciano gróf olasz külügyminiszter szombaton reggel, Berlinből jövet, kíséretével együtt visszaérkezett az olasz fővárosba. A különvonaton utazott Mackensen római német nagykövete is, Ciano gróftól a római állomáson a hatóságok képviselői, a fasiszta párt delegátusai, valamint a külügyminiszterium magasrangú tisztviselői és a római német nagykövetség főtanácsosa fogadták az érkezőket.

A berlini találkozó teljes megértést eredményezett az európai államok közös problémái tekintetében

Berlinből jelenti a Rador: Az első európai kongresszus befejeződött és a delegációk távoznak Berlinből. Ami a tárgyalások eredményeit illeti, a német birodalmi külügyminiszterium szóvivője a péntek esti sajtóértekezleten megállapította, hogy az összes megbeszélések ragyogó sikerrel jártak, melyek gyümölcsei földrésznünk szemmelátható újjaalakulásában hamarosan konkrét formában megnyilvánulnak. Az egészséges alapokra fektetett új Európa és azok a célok, melyeket mindezek az államok követnek, nem képzeltetők el másként, mint úgy, ahogy e napokban Berlinben képviselték. A kis és nagy nemzetek az egyenlőség alapján tárgyaltak és az összes résztvevő államok vezetői egymásközött megértésre jutottak a közös problémák tekintetében. Földrésznünk jövőjének biztosítására a szövetkezés szükségessége egyre jobban kihangsúlyozódik, nem annyira államszövetségi, mint inkább szellemi közösségi vonatkozásban. A német birodalmi külügyminiszterium szóvivője

a továbbiak során megállapította, bárhol is mutatkozna a jövőben a kommunizmus, azt a gazdaságilag egészséges, politikailag hatalmas és erkölcsileg megújított Európa erői tönkreszűjtják. A zsidókérdést is teljes egészében megoldják Európában.

Berlinből jelenti a Rador: Hivatalos nyilatkozat közli: Arra a kérdésre, vajjon a komintern-elleni mozgalom keretében — mely mozgalmat meghosszabbították és kibővítették a berlini államaktuson — tekintetbe vették-e általában a zsidókérdést is, pénteken a Wilhelmstrassen a következőket válaszolták:

Tekintetbevéve azt a tényt, hogy a nemzetközi zsidóságot a bolsevista és anarchista célkitűzések prototípusának (ősi mintaképének, előképének) minősítik, azt lehet mondani, hogy előbb-utóbb, valami formában a komintern-ellenes szerződés minden tagállama állást foglal majd a zsidókérdéssel szemben.

Európa biztosította függetlenségét — írja a „Popolo di Roma”

Rómából jelenti a Német Távirati Iroda: Ribbentrop német birodalmi külügyminiszter beszéde az olasz lapok érdeklődésének homlokterében szerepel. A lapok közül kiemelik ama megállapítását, hogy

a háborút a végső győzelemig folytatják és megjegyzik, hogy ez a kijelentés határozott cáfolat azokra a híresztelésekre, melyek szerint megegyezési béke jöhetne létre.

A „Popolo di Roma” ezeket írja: Minthogy Európa biztosította függetlenségét, a Tengely gazdasági és katonai hatalma, főleg a Szovjet veresége után, sokkal túlhaladja az angolszászok erejét.

Anglia sokkal sebezhetőbb, mint az európai földrész.

A háboru folytatása tehát, a dolgok vaskövetkezetessége révén, szükségszerűen a gyengébb összecsúsz-

sára vezet. A világ tehát joggal kérdezheti: meddig akar még Anglia azon az úton haladni, mely saját megsemmisüléséhez vezet?

Egy másik olasz lap, a „Messagero” megállapítja, hogy Ribbentrop pontosan bebizonyította,

Franc a lapvélemény: Európa többi államai is csatlakoznának, ha teljes cselekvési szabadsággal rendelkeznének

Párisból jelenti a Német Távirati Iroda: A párisi lapok vezető helyen foglalkoznak Ribbentrop német birodalmi külügyminiszternek a berlini államaktust követő fogadáson elmondott beszédével.

Az egyik francia lap, — „Le Matin”, — megállapítja, hogy a komintern-ellenes szövetség fejlődése ellentétes irányt mutat a Népszövetség sorsával. Míg a Népszövetséget számos tagállama fokozatosan elhagyta, ugyanakkor a komintern-ellenes paktumban, mely kezdetben szerény alapokon indult, jelentősen kibővült.

Ma a komintern-ellenes szerződéshez Európa államainak többsége csatlakozott már és

Európát a Szovjet veresége után semmiféle zárlat sem érintheti és a Tengely Angliával szemben teljes hadászati fölényrel rendelkezik. (Rador).

Európa többi államai is csatlakoznának, ha teljes cselekvési szabadsággal rendelkeznének. A valóság mindenestre az, hogy ezek az országok, bár nem írták alá a komintern-ellenes szerződést, teljes szívvvel csatlakoznak ahhoz.

Ribbentrop birodalmi külügyminiszter nemcsak a jelenről és a múltból, de a jövőről is beszélt. Jó lenne, ha ezt a felhívást és figyelmeztetést meghallanák és megértik az amerikai államok is. Sajnos, a jelek szerint, nem lehet sok reményt fűzni Roosevelt elnök politikájához, — fejezi be cikkét a francia lap. (Rador).

Antonescu Mihai helyettes-miniszterelnök nyilatkozata a román állam újjászervezésének elveiről

Rómából jelenti a Rador: Antonescu Mihai miniszterelnök nyilatkozott a román „Lirubna” című napi lap riasis nevű munkatársa előtt. Az újságnak arra a kérdésére, melyek azok az elvek, amelyek az új román államot vezetik, Antonescu miniszterelnök helyettes a többi között ezeket mondotta:

— Az állam és nemzet újjászervezésének elvei, amelyek Antonescu tábornagy-államvezető újjáépítési művét átítják, a közigazgatás újjászervezését és a nemzeti tevékenység megszervezését követik. A közigazgatás újjászervezése az alakiságok egyszerűsítését, a kezdeményezés biztosítását, a korlátlan miniszteri felelősséget és a bürokráciának a helyzethez mért aktivitással való helyettesítését jelenti. Tehát a formák és statisztikák helyett az alkotás és az élet. A nemzeti megszervezés a nemzetnek szakmai testületekbe történő tömörítését célozza. Ez annyit jelent, hogy a mezőgazdasági munkástól, földműves-től, kisbirtokostól egészen az ipari munkásig, a szabad foglalkozásuktól a tantestületig az összes foglalkozásukat korporációk alapon szervezik meg. Ezek a korporációk nemcsak hagyományos szakmai testület megalkotását tűzték ki célul, nemcsak a közös szakmai érdekek szervezésére és védelmére irányulnak, hanem a kiválasztás és az elit réteg kialakítását is követik. A szakmai testületek révén az állam a nemzet művelését irányítja.

A szakmai csoportokat meggyéknként nemzeti képviselői szervezik meg.

Korporációs kamarát is létesítenek, amely mint az államtanács egyik szerve működik majd.

A szakmai testületek a nemzeti munka eszközei lesznek, amelyeknek segítségével az állam tevékeny nemzeti terv alapján történik. Ezek a szakmai testületek összegegyeztetik az egyes csoportok érdekeit és a munka, valamint érdem alapján kiválasztják a nemzet legjobbjait.

Arra a kérdésre, milyen tervei vannak a kormány a mezőgazdasági kérdések megoldására és a mezőgazdasági kisbirtokokra vonatkozóan, a helyettes miniszterelnök kifejtette, hogy a falusi kisbirtokok kettős válságon mennek át: szociális és gazdasági válságon.

Az 1918—1921. évi agrárreform a nagybirtokok felosztása után számos kistelket eredményezett, ezek azonban nagyon is kicsinyek voltak a sokgyermekes földművesek számára. Így azután az örökösödés következtében elaprózódott birtokok kimerítették a földműves generációk életforrását. Ha a társadalmi válság felhívja a figyelmet arra, hogy ez a kicsiny birtok már nem eszményi megoldás a román mezőgazdasági tulajdonjogra, mert akadályozza a termelést, a kisbirtok válsága még csak súlyosbítja a helyzetet. Az agrárreform elapozta a nagybirtokokat és megszüntette felszerelésüket, viszont a kisbirtokoknak is hiányzott a felszerelés. A termelési és pénzügyi válságok megakadályozták a kisbirtokosokat, hogy beszerezhesen magának felszerelést, ezzel szemben az állam politikája nem volt elég éber. A román földműves nem rendelkezett elegendő munkaeszkővel, mezőgazdasági felkészültséggel, úgyhogy a nagybirtok termésének csak ötöd-hatod részét érte el.

A kormány gondoskodása egyrészt most oda irányul, hogy az elkövetkező agrárreformok, valamint a Bessarabiában és Bukovinában szétosztásra kerülő földek révén elidegeníthetetlen családi tulajdonú középső földbirtokok keletkezzenek.

Ugyanezért azt a célt is követjük, hogy mezőgazdasági gépek és eszközök behozatalával az egész ország területén fokozzuk a mezőgazdasági termelést.

Uj földhitel politikával támogatjuk a mezőgazdasági beruházásokat. És végül a földműves termelésének és munkájának megszervezésével növeljük a nemzeti termelést, elsősorban pedig a földművesek termelését.

Antonescu tábornagy-kormányja tervbe vette mezőgazdasági inar létesítését, ahol a falusiak könnyen és hasznosabban helyezhetik el terményeiket, — viszont, akiknek nincsen birtokuk, ebben az iparágban helyezkedhetnek el.

Az újságíró utolsó kérdése az volt, hogy milyen szerepe lesz az államtanácsnak. Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök válaszában hangsúlyozta, hogy ez igen fontos hivatást tölt majd be. Nem lesz képviselői szerv, hanem az állam és a nemzet újjáépítésének technikai eszköze. A szakmai testületek az egyes csoportok érdekeit képviselik. A technikai csoportnak az lesz a feladata, hogy a szakmai és nemzeti érdekképviselők együttműködéséből fakadó elveket a kormány részére kidolgozza.

— A népszavazás, közel háromszélmillió igen szavazattal és még csak nem is egészen hetven nemmel, nemcsak azt a széleskörű pártfogást jelenti, melyre Antonescu tábornagy-államvezető harca és teremtő műve támaszkodik, de jelenti a román nemzet erős és alarátát is arra vonatkozólag, hogy a nagy fasiszta és nemzeti szocialista forradalom vívmányainak alapján és főleg a román hagyományok szellemében új életformát teremtsen, megalkothassa nemzeti géniuszát és megvédje érdekeit, — fejezte be nyilatkozatát Antonescu Mihai helyettes miniszterelnök.

zölte, hogy végül is német csapatok avatkoztak volna be gépfegyverekkel és több személy meghalt volna.

Ezzel a hírrel kapcsolatban, amelyre a „New York Post” is közölt, olasz politikai körökben hangsúlyozták, hogy Róma egy millió 400.000 lakosának újból alkalma volt meggyőződni az angol—északamerikai hírek igazi értékéről. Megjegyezték még, felesleges, hogy az ilyen természetű hamis híreket ácfolyják (Rador).

A csinos egyenruha hamar elvesztette varázsát az angol hölgyek körében

Genfből jelenti: A Daily Express” a hivatalos lap nyomán közli azoknak az előkelő angol hölgyeknek a névsorát, akik bár a hátseregben komoly segítségüljárásra jelentkeztek, szolgálati helyüket mégis minden megokolás nélkül elhagyták.

Ezeknek a hölgyeknek, akiknek eleinte a csinos szabású egyenruha és szolgálattal járó egyéb szórakozási lehetőségek kellemes változatosságot jelentettek, most már, ugylátszik, sehogyan sem tetszik a komoly szolgálat. Nagyon átlátszó, vagy egyáltalán minden indok nélkül hagyják egymásután helyüket ott.

Lehetséges, hogy spontán elhatározásukat a tengerügyi hivatal legutóbb kiadott hivatalos veszteséglistája is nagymértékben befolyásolta.

Eszerint az utóbbi néhány hét alatt 22 asszony és leány veszítette életét szolgálata közben.

Távlatok

AMERIKAI ASSZONYOK TÜNETESE. Az „United Press” jelentése szerint a hazafias amerikai asszonyok ismét parázs tüntetést rendeztek Halifax lord ellen. A tüntetők az „Union Club” előtt vártak az odaérkező lordra. Hatalmas táblákat cipelték ilyen és ehhez hasonló feliratokkal: „Az Angliával való unió a hazaárulással egyenlő” — „Reméljük marhahúst kapnak katonáink!” — „Orchideákat lady Halifaxnak”. A Halifax lord ellen legutóbb Detroitban lezajlott tüntetéssel kapcsolatban az egyik nagy középyugati újság a következőket írta: „Az a mód, ahogyan a detroitai asszonyok megbotránkozásuknak kifejezést adtak, bizony megbosáthatatlan. Megbotránkozásuk azonban, mint olyan, teljesen jogos és érthető. Halifaxet az USA kormányának, nem pedig az Egyesült Államok népének akreditálták. Eppen ezért ő lórsága sokkal jobban tenné, ha tevékenysége gyakorlásában, mint Anglia meghatalmazottja, kizárólag Rooseveltre és a külügyi hivatalra szoritkoznék. Roosevelt és Hull egyaránt igen megbotránkozónak, ha valamelyik USA-ban akreditált diplomatának eszébe jutna, hogy a detroitai hadiüzemek munkásai előtt beszédet mondjon. Halifax beszéde ugyan teljesen ártalmatlan volt, maga azonban a tény, hogy ilyenformán tesz kísérletet az USA közvéleményének befolyására, súlyosan elítélendő eljárás.

WEDGWOOD PANASZKODIK. Wedgwood, az ismert angol munkáspárti képviselő az Egyesült Államokból való visszatérése után panaszkodott az alsóházban, hogy csupán 24 ruhaponttal és azzal az egy öltözéttel ruhával rendelkezik, amelyet magán visel. Egész podgyásza a tengerbe veszett. A csomagjait szállító hajót ugyanis a németek az Atlanti-óceánon megtornodózták és elsülvesztették. Ő csak azért menekült meg, mert repülőgépen utazott.

ÖTVENEZER ASSZONY AZ INDIAI BANYÁKBAN. Az anyavédelmi törvénynek Új-Delhiben való bevezetése alkalmával A. G. Clow munkáügyi államtitkár kénytelen volt akarata ellenére leleplezni az indiai bányákban uralkodó „szociális” állapotokat. Az államtitkár adatai szerint 50.000 nő dolgozik az indiai bányákban, közöttük 23.000 a lehető legrosszabb kereseti viszonyok mellett szénbányákban.

MORGENTHAUNAK ÚJ ADÓKRA VAN SZÜKSÉGE. Az „United Press” jelentése szerint az amerikai képviselőház pénzügyi bizottsága most vizsgálja felül a pénzügyminiszterium újabb adóigényeit. Ezek szerint 1942-ben 4,8 milliárd dollár újabb adójövedelemre van az állambiztartásnak szüksége. Az új adójövedelem nagy részét a jövedelmi adók felemelése révén kívánják előteremteni.

Rómában nem történtek zavargások

Olasz politikai körök megbélyegzik az amerikai forrásból terjesztett hamis híreket

Rómából jelenti a Német Távirati Iroda: Az „Overseas News Agency” északamerikai hírlígynekiség azt a hírt terjesztette, hogy Rómában a Venezia-

palota előtt tüntetések lettek volna, amelyek során a líbiában levő olasz csapatok visszahívását kérték. Az északamerikai ügynökség azután még kö-

A legjobb DAUER (tartós hullám) a legmodernebben a legelőkelőbb szalonban

LUX

cégnél. Tulajdonos: Birkenheuer Péter, Arad, Minorita-palota

A nemzeti eszmények megvalósítása munkát és fegyelmet követel az ifjúságtól

— mondotta Antonescu Ion tábornagy-államvezető a közoktatásügyi értekezleten

Bucurestiből jelenti a Rador: November 27-én délután a miniszterelnökségen Antonescu Ion tábornagy-államvezető elnökletével értekezlet volt, amelyen résztvettek az egyetemek rektorai, dékánjai, valamint a főiskolai oktatás igazgatói.

Antonescu Ion tábornagy-államvezető részletesen ismertette a főiskolai oktatásnak az állam magasabb érdekei szerinti működése biztosítását, amely a jelen pillanatban munkát, fegyelmet, nyugalmat és rendet kíván. Valamennyi tanintézetnek bele kell illeszkednie az állam új ütemébe, példát kell adnia.

mert csak hivatása magaslatán állva képes megteremteni azokat az elit rétegeket, amelyek szembeszállnak a viharral és biztosítják a nemzet győzelmét.

Az értekezlet megállapította, hogy az egyetemek hogyan ünneplik december elsején az Egyesülés Ünnepeit.

Az államvezető újból megvizsgálta az egyetemi hallgatók élete megszervezésének kérdését, valamint azokat az intézkedéseket, amelyekkel az érdemes diákokon segíteni kell. Vizsgálat tárgyává tették a diákezték és otthonok újjászervezésének ügyét is. A tábornagy-államvezető kérte a főiskolai intézmények vezetőit,

minél gyakrabban jelenjenek meg a diákság körében, hogy így megismerjék hiányait

és kívánságaikat,

a hozandó intézkedésekkel pedig megelőzik mindazt, ami a főiskolai hallgatóság komoly tanulmányaihoz szükséges nyugalmat és lelki egyensúlyt megzavarhatná.

Antonescu Ion tábornagy-államvezető elrendelte, hogy a mozgósított diákok az egyetemi szabályzattól eltérően is jelentkezhetnek vizsgára.

Az államvezető tudomására hozta az értekezlet résztvevőinek, hogy minden olyan diákmozgalmat, amelynek igazgató jellege van, a legszigorúbban elnyomnak, mert a munka, nyugalom és rend mindennek felett áll az országban.

Minden eltérést ettől a nemzeti parancstól bűnek tekintenek és így járnak el vele szemben. Nem tüntetésekkel és rendezavarásokkal lehet megvalósítani a nemzeti eszményeket, hanem munkával és fegyvelmel — hangoztatta Antonescu Ion tábornagy-államvezető.

Az értekezlet ezután foglalkozott az ösztöndíjak kérdésével, majd a felső tanintézetek képviselői előadták óhajukat. Végül Stoescu tábornok pénzügyminiszter közölte, hogy az egyetemi és főiskolai tanárok járandóságát a központi statisztikai intézet által kimutatott drágasági indexszámok alapján állapították meg.

A „New York Herald Tribune” szerint

A japán-amerikai tárgyalások megszakadása még nem hadüzenet

Washingtonból jelenti a Német Távirati Iroda: Az „Associated Press” hírszolgálati ügynökség a „lehető legjobb forrásból” úgy értesül, hogy az Egyesült Államok kormánya eltávolít minden lehetőséget, amely a Japán és Kína közötti konfliktusban megegyezésre vezetne.

Közi még az amerikai hírugynökség, hogy az amerikai kormány tekintetbe vette a Csendes-óceánon közlekedő északamerikai kereskedelmi hajók felfegyverzését.

Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: A newyorki sajtó magyarázatokat fűz a csütörtökön a Fehér Házban a japán kiküldöttekkel lefolyt megbeszélésekhez.

A „New York Herald Tribune” megállapítja, hogy az amerikai tárgyalások felfüggesztés előtt állnak. A válság súlyosbodik.

A Newyork Times washingtoni értesülés nyomán azt írja, hogy

az Egyesült Államok legközelebbi jegyzéke inkább cselekedetekből, mint szavakból fog állani.

Az újabb megbeszélések lehetőségének kapuját azonban még nem zárták be. A kormánytisztviselők azon a véleményen vannak, hogy Amerika minden lehetőséget kimerített a megegyezésre.

A „New York Herald Tribune” washingtoni tudósítója szerint a tárgyalások kudarcra jobban közeledek, mint valaha, az Egyesült Államok és Japán a háború örvényének szélén állanak.

Hangsúlyozza azonban a lap, hogy a tárgyalások megszakadása nem jelent szükségszerűen háborút, mert sem az Egyesült Államok, sem Japán nem fenyegetett különleges intézkedésekkel arra az esetre, ha nem jön létre megegyezés.

Tokióból jelenti a Német Távirati Iroda: A japán propagandaminisztériumban kijelentették, hogy az a jegyzék, amelyet Hull külügyminiszter csütörtökön nyújtott át Nomura és Kurusu Washingtonban tárgyaló nagykövetteknek, jelenleg a külügyminisztériumban alapos tanulmányozás tárgyát képezi. Egyelőre semmi felvilágosítást nem adtak a jegyzék tartalmára, valamint arról, hogy a japán kormány mikor küldi el válaszáat.

Tokióból jelenti az NTI: Pénteken a miniszterelnökségen minisztertanács volt, amelyen

Toyo miniszterelnök részletes beszámolót mondott a japán-amerikai tárgyalások menetéről.

A minisztertanács ülése előtt Toyo miniszterelnök megbeszélést folytatott a külügyminisztérium távolkeleti osztályának igazgatójával, a hadügyminisz-

térium, haditengerészeti és a tengerészeti minisztérium hajózási osztályának vezetőjével. (Rador).

„NINCS REMÉNYEM ARRA, HOGY VISZONTLÁSSAM ÖNÖKET

Bosztomból jelenti az NTI: A newyorki rádió-állomás pénteken angol nyelven a következőket közölte:

Az után a félórás megbeszélés után, amelyet Hull amerikai külügyminiszter Nomurával és Kurusuval folytatott, ezt mondta: „Nincs reményem arra, hogy viszontlássam Önöket”.

Busila mérnök, közlekedésügyi miniszter és Orezeanu ezredes, vasúti vezérigazgató Berlinben

Bécsből jelenti a Rador: Busila Constantin közlekedésügyi miniszter és Orezeanu ezredes vasúti vezérigazgató november 24-én és 25-én Münchenben és Salzburgban tettek látogatást, ahol Todt dr. birodalmi miniszter vendégei voltak.

A salzburgi állomáson a román vendégeket Todt dr. miniszter fogadta, majd gépkocsival végigmentek a Salzburg-Linz-bécsi autótúton. Ezután a Salzburg-müncheni autósztrádát tekintették meg, délen pedig Kimmseeben Todt dr. miniszter ebédet adott Busila Constantin tiszteletére.

November 24-én délután Busila Constantin miniszter Todt dr. társaságában Münchenbe gépkocsizott. Utközben megbeszéltek a szárazföldi és vízi utakra vonatkozó kérdéseket. A megbeszéléseket Berlinben folytatják, ahová időközben Dorpmüller német birodalmi közlekedésügyi miniszter vendégeként Busila Constantin és Orezeanu ezredes meg is érkezett.

Az USA hadügyminisztere szemrehányást tesz a Szovjetnek

Washingtonból jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Stimson amerikai hadügyminiszter az egyik sajtóértekezleten hivatalosan kifogásolta a Szovjetnek azt az eljárását, hogy az Egyesült Államok diplomáciai képviselőit nem engedik a harcterek közelébe és így azok nem győződhetnek meg a tényleges helyzetről, de ugyanakkor a Szovjet elfogadja az Egyesült Államok által küldött hadianyagszállítványokat.

Páris nemetül tanu.

A „Pariser Zeitung”, a párisi német lap egyik legutóbbi számában foglalkozott azzal: hogy a párisi nép most lázasan tanul németül. Mindent német nyelvtanfolyamokat hirdetnek, a földalatti vasút állomásain, a hirdetőoszlopokon és a napilapok hasábjain. A német intézet nyelvtanfolyamait már tavaly ősszel ötezen hallgatták, az idén nem tették közzé a hallgatók számadatait, de már a második napon abbahagyták a beirat, mert már megtelt a létszám. A tanfolyamhallgatók 55 százaléka nő, 45 százaléka férfi.

A Pariser Zeitung megírja azt is, miért tanulnak a franciák most oly szorgalmasan németül. „Egyesek, írja, azért, mert munkát remélnék Németországban, mások, mert a főnököktől fizetésemelést remélnék, ha a német leveleket gyorsabban és kevesebb hibákkal gépelik. A kereskedők megvan róla győződve, hogy jobban szolgálhatja ki német vevőit, ha velük németül beszél az időről és a párisi nők eleganciájáról”.

De nemcsak tanfolyamokon, más módon is igyekeznek a németek a német nyelvet megkedveltetni a párisiakkal, írja a Pariser Zeitung. A földalatti vasút állomásain gyakran feltűnik egy világító kép, amelyen egy csábítóan szép filmszínésznő a következőket mondja: „Tanuljon velem németül!”

A Pariser Zeitung tudósítója követte a felhívást és csakhamar egy sötét mozinézőtérén találta magát, ahol többedmagával együtt figyelemmel meredt a vásznonra. A vásznon egy irodahelyiség képe jelent meg, ahol egy izgatott ur azt mondja a másiknak: „Foglaljon helyet!” És a másik szóttagolva így felel rá: „En dolgozom, levelet diktálok”. Ezt kétszer-háromszor elismétli. Azután megjelenik a plakáton látott szép filmsztár és minden mondatot háromszor egymásután elmond helyes német kiejtéssel. A mozi nézőtérén ülő „tanulók”, mint a Pariser Zeitung írja, ismétlik szavait. Ez az új mimikus-fonetikus módszer, amely feltalálójának állítása szerint, négy óra alatt nagyobb eredményre vezet, mint az eddig szokásos nyelvoktatás egy felesztendő alatt.

FORUM (Arad) a nagyfilmek színháza. Tel. 20-10

Ma a szezon legszenzációsabb vigjáték bemutatója!

Egy filmsiker amilyenhez hasonló rég nem volt! Miért?

... Mert mindig érdekelte a közönséget a férj, feleség és a házi barát háromszöge!

A jó házasság titka

(A háromszög)

A főszerepekben:

Coretta Young, Warner Baxter, Binnie Barnes, Cesar Romero

Műsoron kívül a legújabb O. N. C. és UFA háborús híradók.

Előadások 3. 5. 7.15 és 9.30-kor. Kedvezményes jegyeknem érvényesek!

SCHIFF BÉLA (TIMISOARA)

Régi élet egy régi házban

Fázós emberek sietnek el mellettünk az esti ködben. Jó ilyenkor odaháza lenni. „Barátságos meleg szobában”, valami érdekes könyv mellett. Kis füzet a kezemben, mindössze néhány oldal. Betűrendes névsor és száraz szabályzat az egész. És mégis élet kél a névsorból és alapszabályból, a betűk Timisoara régi társadalmának egyik mozzanatát szemléltető képpé szövik. 1838-ban jelent meg nyomtatásban a „Temesi Casinó” tagnévsora a tudnivalókkal s mindjárt meg is akad a szemünk egynéhány soron: „Az aláírás

Amit régi kövek regélnek

Csak az imént, hazatérőben, haladtunk el az esti ködben az egykori Joannovics-féle ház mellett. Még csak nem is gondolunk a régi társadalmi életre s a barátságos körre, amely valamikor falai között hajlékra talált. Pedig a régi ház régi kövei sok mindent regélnek. Az építés idejéről, amikor Kőszeghy János alispán, a papvelevélt alapító megyéspüspök testvére, elegáns palotát emelt.

Messzire uralgó hatalmas homlokzatával, jóni oszlopokkal pompázó kapubejáratával valóságos díszje volt az akkori városnak. És regélnek a régi kövek az alispán műveltségű, elragadó leányáról, Deschán Zsigmondnéról, aki annyiszor vonzott előkelő társaságot a tágas termekbe. Ezeknek ablakából kilátás nyílt a felvonóhídra s azon túl az árkok és várfalak világába, a Gyárvarosba vezető útra. Szó esik azután Joannovics Pál krassómezei táblabíró özvegyéről, aki 1835-ben 95.000 forintokért és 100 csendő aranyért vásárolta meg a kételeetes palotát, amelyben még ugyan-

A város négy dísznőgáca, napszág és nőgárok

Reggel nyolctól éjfélig álltak a tagok rendelkezésére a kaszinó termek. A régi kis füzet nyomán képzeletünkben felelevenedett egész életük. . . Dákorformájú fiatalemberrel találkozunk a boltosatos lépcsőfeljáraton. Egyik tulajdonosa volt a palotának — az akkori időkben — és árva: Joannovics György. Már a ruhátárba értünk, ahol a tagok „ebet, fegyvert, esernyőt, botot, korbácsot, bundát, köpenyegét, kalotst” elhelyeznek. És egyszerre a termekbe jutottunk.

Vukovics Sebő megyei alügyész, aki az oroszlábrászt vállalta a kaszinó alapításában,

mindenütt ott volt. Ugy lépett fel, mint ahogy a lipovai származású Degré Alajos leírta: megnyerő külső égő, fekete, nagy szem, gyönyörűen csendő hang. . . Ott szokott találkozni a barátjával, Ormós Zsigmonddal, az „igen rokonszenves elegáns fiatalemberrel.” Ormós utóbb a nagynevű főispán lett, műtörténeti író, jelentős kulturintézmények alapítója.

A pipázóban, kártyaszobákban, könyvtárban mindenütt régi, ismert emberek. Desseffy Antal első alispán, megyéjének volt országyűlési követe. Veje együtt ott fordultak meg a termekben Koronghy János polgármester, Klapka József volt polgármester és városi követ, Preyer Nep. János lites ügyvéd — aki utóbb polgármester lett, majd a város monografusa — és egyszerre Timisoara négy dísznőgáca is: Ambrózy Lajos másod-alispán, Bogma István megyei főszámvevő, Rétháti Kóvér János főszolgabíró, Hertelendy Miksa táblabíró. Ott találkoztak az akkori megyei és városi élet kiválóságai: Meskó Ezékiel és Dienes, Duká István és Péter bárók, Hiller Gundaker báró, Jakabffy Miklós, Kayser István, Berczik Pál, megjelentek ott a Gyikáék, Szabóék, Riszlák Szilárd hites ügyvéd, Podhorányi József, Fülepp Lipót — utóbb a város első „képviseelője” — és Bakits János városkapitány, régi városi „követ” Csermena kartársával. Némely családból több kaszinói tag került ki: a Capdebóék közül nyolc, a Csikyékől hat, a Damászkínék, Karácsonyiak, Nikolicsok közül négy-négy. A tagok között volt Várkonyi Adam, a nagyessző főjegyző, akiről több érdekes anekdota szól és eljött a papság több tagja is: Buchwald József kanonok, Hofstättner Ferenc „Fabrik külvárosi plébán” és Mihálovics József szentszéki főjegyző — utóbb sokat szenvedett, elvei miatt börtönbe jutott ember, később azonban zágrábi érsek és bíboros. Szívélyesen elbeszélgettek Athanaszko-vics Plató görög nemegyesült archimandritával, Petrovics János gyárvarosi nemegyesült plébánossal, meg Karner Vilmos evangélikus lelkész-szel, aki egyháznak templomot emelt a városban. Szépen képviselte magát a polgárság is: Lovag Bersuder Lajos nagykereskedő, Hegel Ferenc, Ru-

1838-ban kezdődően, az Egyesület jelenleg 366 részvényt számlál. Az Egyesületi Választottság szál-lásul kibérelte a Joannovics-ház első emeleté-nek legnagyobb részét, s földszinten is egy terjedékeny alkalmasodást, mely utóbbi a Vendéglőnek engedte át. A bérszerződés 1841-ik évi Ápril végéig van kötve 3400 váltó fo-rintnyi bér iránt oly feltétellel: mi szerint az ület e szállást a fentebbi bér mellett, ha ki-vánja, új három évre, tehát 1844-dik évig tar-tatja meg. . .

abban az évben kiterítették ravatalra. Utóbb a Mocsonyi-családé lett az ingatlan, majd a város kezére jutott.

S ahol egykor a kaszinóbeli vendéglő pezsgő élete honolt, a földszinten, ott ta-láljuk ma a városi zálogházat.

Az első emeleten volt hajdan a régi kaszinó. Az „alkotó szabályok” értelmében „a jó ízlést, mivel ’s deli magaviseletet, járott ’s közhasznu eszmélke-dést, az ész’ tehetségét ’s a köz értelmességet ki-fejtő ’s nevelő Intézet. Ezen kellemes ’s esinos tár-salkodásnak szánt hely az egész Egyesület sajátja: benne egy Részés sem követelhet mások felett elő-jogot ’s kiváltságot. A Casinó Részeseinek becsüle-t ’s nemes magaviseletü Férfiaknak kell lenni.” Olykor, közös határozatra „hangász-kar” melódiai is felcsendülhetnek s a gyűléseken golyóval szava-znak a tagok. Végül előírás: „Szóllítsuk a gyűlésen egymást így: Uram vagy Urak.”

ny Antal, Sailer János, Schlichting János választó-polgárok és mások.

Szó esik művészetről, tudományról

Eppen művészetről beszélgettek. Bersuder em-lítette, hogy tizenhárom éves fiacskája meglepően szép, igazi tehetségre valló rajzkot készít. Ifjabb Bersuder Lajos lovas, aki Martzy Mihály, a Romániai Magyar Népközösség jelenlegi bántási tagozati elnöke apósának atyja, utóbb jeles festő lett.

Későbbi művészi alkotásai, festői tehetsé-gének gyönyörködtető dokumentumai a múzeumban és a családnál őrzött nagy képek.

— A tehetséget semmiestre sem szabad elha-nyagolni — kaptá fel a szót Weidin Ferenc tekin-télyes lisztkereskedő. — Lám a kis sógorom, Brocky Károly már az apja melegségét tanulta, a fodrá-

szatot és árva maradt. Kiváló rajz tehetségét felis mertem, tanítottam A többi magától ment. Néz zék meg uraim a művészi portrékat, amiket család om tagjairól festett! Ma hírneves művész London ban.

— Ez igaz — erősítette Melegh Ferenc me gyei tiszviselő. — Micsoda lelkesedéssel indult olaszországi tanulmányutra a bátyámmal, Melegl Gáborral! Szegény bátyám, Trieszten a tengerbe fulladt. . . Pedig milyen művészi kép, amit Bogm főszámvevőről festett!

— Vízkelety Imre főbíró is élenk figyelem mel kiséri gyermekei tehetségét — említette valak a társaságból. — Imre fia már portrét fest, a Bék gyerekek pedig, mire felnő, akadémiára akar menni

— Valamennyi főlem kap rendelést, ha addig élék! — jelentette ki Bójtós Imre megyei főmérnök — Pár évvel ezelőtt meglátogatott Szikora Döme makói tanító, az is festő, ha nem éppen nagy mű vész. Érdekes freskókat festett józsefvárosi há zamban Sajátos képeket a katalaunumi esatá ról, a Vezuvról, villámcsapásról. (Bójtós háza ma a józsefvárosi paplak, a falfestmények is meg vannak.)

Egy másik csoport tudományos kérdésekrő tárgyal. Néhány percere ugyan félbeszakadt a be-széd. Sarkantyupengelve lépett be „Kiss Ernesz! Fő Strázsá Mester, a Papai Kristus Rend Vitéze! — a hadsereg egyetlen kaszinóbeli tagja volt Utóbb az aradi „tizenhármak” egyike lett.

Bántási főúc, aki megnyitotta kastélyát a szenvedőknek

Nagy megtiszteltetés volt az orvostársadalom számára, amikor Barateazról bejött Baraczházi Capdebó Gergely, volt megyei főorvos. Hírneves ember volt, aki megnyitotta falusi kastélyát a szenvedőknek.

Ingyen-szanatóriumot létesített, ott gyó-gyított nyolc év alatt vagy harmincezer betegét folytonos tudományos kutatás és megfigyelés közben.

Sok eredményre büszke lehetett. A kaszinóban fi-gyelemmel hallgatták szavait Gnaedinger Ferenc megyei és Virágh Sándor városi főorvos, Kövér Márton, Lukács György, Eirich Péter és Mikes János orvosok, meg Stefanovics Tamás városi orvos, akinek a fia is, meg az unokája is a város szolgálatába állították orvosi tudásukat. (Unokája Stefanovics Mihály dr. nyugalmazott városi tiszti orvos.)

— Nagy munkába fogtam — ujságotla Cap-debó dr — Tudományos észleleteimről állandóan titkosírással jegyzeteket írtam Most aztán feldolgo-zom adataimat. Terjedelmes mű lesz. . .

Felvilanyozottan örvendeztek kartársai. Min-denki kezét szorított vele.

Hová lett a bántási tudós munkája? Mennyire jutott vele? Nem tudjuk. Korai halála megakasz-totta annak kiadásában.

AZ ÁTÜLTETETT FEJ

Az utolsó száz esztendő fantasztikus méretű kulturális fejlődését általában a technika terén vesszük észre legjobban. Minduntalan emlegetjük, hogy nagyapaink mennyire elcsodálkoznak, ha latnak a rendszeres járatú repülőgépeket, hallanak a rádió hangját, ha elsűvítene mellettük az áram- vonalvas versenyautó vagy a villamos mozdony. De aránylag kevés szó esik arról, hogy nem is száz, de ötven év alatt milyen elképzelhetetlen méretű fejlő-désen ment keresztül az orvostudomány. Főleg a sebeszet terén páratlan arányu a fejlődés. Ötven év előtt még nem ismerték a higénia legelemibb szabá-lyait sem és a legügyesebb kezű operatőrök keze alatt is hetvenöt százalékos volt a halálozási arány, a fertőzések következtében. Az okatlan ellenkezők- kel való kitarató harc hozta meg végre az eredményt, hogy ma már a legnagyobb ritkaságok közé tarto-zik az operációknál előforduló fertőzés.

Ma már ott tart a sebeszet, hogy képes — sze-met átültetni! Ezen a téren szenzációs eredménye- ket ért el Koppányi Tivadar, a Newyork állambeli Syracuse város egyetemének tanára, aki világhírű lett szemátültetési révén. Megvakult állatokat ope-ráció útján új szemmel ajándékozott meg és négy-lábu páciensei újra láttak az idegen szemmel. Ha-sonló eredményeket értek el: Matthey professzor a genfi, Schaxel professzor a jeni és Colevatti professzor a páduai egyetemen. Még náluk is to-vább ment Weekers belga szemész, aki páratlan dologot művelt: visszaplántálta a szemüregbe egy vasmunkás szemét, amelyet a vasrud kiesapott on-nan és a szerencsésletlen, vakságra kárhozottott em-ber visszanyerte látását.

Szinte a fantasztikum határát surolják azok az eredmények, amelyeket a bécsi akadémia biológiai intézetének állattani osztálya produkált néhány év

előtt. Az intézet vezetője, dr. Hans Przibram professzornak és munkatársainak kísérletei lázba hozták az egész tudományos világot. Przibram prof-esszort az átültetés (transzplantáció) atyjának ne-vezik, mert ő volt az első, aki már több mint harminc év előtt ilyen kísérleteket kezdett.

Első kísérletéi alanya egy tengeri sün fajtáju állatka volt, aztán fokozatosan egyre magasabb-rendű állatokon kísérletezett. Így alapította meg az iskoláját, amely azóta világhírű lett. Az ő eredményei azért voltak különösen nagyszerűek, mert amíg másoknak átültetési után az új testrészt hozzá-rótt ugyan a szervezethez, de nem tudott ott szer-ves életet élni, az állat nem tudta az idegentől nyert új szervét használni, addig Przibram professzor operált állatait úgy használták az idegen lábat, mintha mindig a sajátjuk lett volna.

Szakemberek is ámulva nézték végig azt az operációt, amikor egy himsáska lábát átoperálta egy nőtényáska testéhez és huszonnégy óra mul-tva a kis nőtény már vigan ugrált a kölcsönkapott lábbal. . .! Megbámulták a szalamandert, amely idegen szemmel nézte a világot a professor jóvoltá-ból, és úgy kacsingatott vele, mintha mindig az övé lett volna!

Az intézet azután még merészebb kísérletezé-skebe kezdett. A professor zseniális tanítványa: az olasz Atma Malabotti volt az, aki elsőízben próbálkozott azzal, hogy fejet ültessen át és me-részségének bámulatos eredménye lett. Egyelőre alacsonyrendű állatokon folytak a kísérletek, de teljes sikerrel. A levágott fej helyére ültetett ide-gegen fej csodálatos gyorsan összeforrt az idegen testtel, az operált állat hamarosan már táplálékot is tudott magához venni és nemcsak minden egyes életfunkcióját hibátlanul végezte.

KUBÁN ENDRE:

Andrásnapja és andrásnapi népszokások

Achajának — ahogyan a mai Görögország egyik területét annak idején hívták — Patre nevű városában, Jézus Krisztus diósóséges menybemenetele után vagy két évtizeddel, nagy tömegben se-reglett össze a kíváncsi pogány lakosság.

— A szegényfára szegeznek — mondogatták egymásnak az emberek — egy messziről érkezett szőszátyár férfit, aki azt hirdeti, hogy

a halál után feltámadás következik.

— No, ha halála után ez a prédikáló a szemem láttára újra életre támad, akkor elhiszem a többit is, amit hirdet, — kiáltotta röhögve egy bőreszerző.

A nagy téren már ott állott a kereszt, a szegényfára. A poroszok a sokaság gunyolása közben arra tereltek magas, fekete szakállas, fekete hajfürűtű férfit. Az arca a sok vándorlás következtében napbarnított volt, a két szemé azonban úgy izzott, mint két parázsló fátylavég.

András volt a keresztalátra itélt férfi, Simon Péter testvére, Jézus tizenkét apostolának egyike.

A hóhérlegények odataszigálták Andrást, a kereszt alá, ahol a főbak kijelentette előtte:

— Azért kell meghalnod, mert a népeket arra bujtogatod, hogy a régi isteneket taszítsák le az oltárról és tegyék a helyükbe a te Jézusodat.

— A ti isteneitek rövidesen végleg megszűnnek istenek lenni, de az én Istenem kezdetől fogva volt és mindörökkön örökké megmarad, — válaszolta csengő hangon András.

AZ ANDRÁS-KERESZT TÖRTÉNETE

Az egyik legény leírta támasztott a kereszt jobboldali ágához, hogy oda felkuszva segítsen az eljöttét felhuzni.

A gyengén leövekelte kereszt azonban a laza homokrétegen meggingott és oldalra billent annyira, hogy nemcsak az alja, hanem a jobboldali ágának a vége is érintette a talajt.

— Így is jó, — mondotta a főbak, — verjétek ide is néhány dorongot a földbe, hogy a kereszt se előre, se hátra ne bukhasson. Maradjon meg ilyen ferdén a kereszt, legalább nem kell ezt az embert magasra emelni, amikor rászögezzük.

És András apostol ferde, a számtani szorzójelhez hasonló ajaku keresztben lehelle ki lelkét.

András apostol, aki után a ferde keresztet attól az időtől a kereszténység András-keresztnek nevezi, nem halt meg hiába. Eredményes munkát végzett. Követte a Mester utasítását és széles országokat járt be, mindenütt tanítván és megtérítvén az embereket. Járt Kappadóciában, Galáciában, Bitíniában, Szkiáiban és följutott egészen a Volga-folyóig. Lángoló szavakkal hirdette mindenütt az evangéliumot. Visszatérőben hosszasan időzött Bizáncban és megalapította az ottani egyházat.

András apostol a kereszténység első szentjei közül való és emléknapiját az egyház november 30-án üli meg.

MAGAS ÉRDEMBREND ANDRÁS NEVEN

Minden keresztény ország minden időben nagy tiszteletben tartotta Andrást apostolt. Oroszország nem felejtette el, hogy Andrásnak volgamenti tanításai folytán sokkal előbb ismerte meg Jézus tanításait, mint számos más európai nép és azért már az első századokban országos védőszentjéül választotta. Szent András apostol dült keresztje már

MEGJELENT

Magyar Népnaptár

1942

ARA 35 LEI

TIMIȘOARA I.

Bulevardul Peșina Maria 8 alatt rendelhetik meg.

Viszonteladók a Magyar Népközösség megyei szervezetei után, vagy közvetlenül a Timisoara-i tagozat központi irodájában

A szép és modern hölgy

Kosztelitz
KÖLNI VIZET
HASZNÁL

J'ATTENDRAI
FOIN COUPE
LAVANDE
AIMEÉ
MIURA
RUSSE
CINQ

Kosztelitz

ott volt a régi orosz fejedelmek címerében és abból később az orosz birodalom egységesítése után átkerült a cári címerbe is. Nagy Péter cár az általa 1698-ban alapított legmagasabb katonai érdemrendet András-rendnek nevezte el és a rend tagjait kötelezte, hogy minden esztendő november 30-án emlékünnepet tartsanak.

András apostol tisztelete más országokban is virágzott. Templomokat és közsegeket neveztek el róla.

Hitbuzgalmát és térítő szorgosságát példaképül állították az ifjuság és a papság elé. Voltak országok, ahol aranypénzekre nyomták András apostol arcképét. Nagy Péter cár 1718-an verette az első András-aranyakat. A német Braunschweighen 1726-ban és Lüneburgban 1730-ban becsatották ki András-aranyakat. Ugyancsak a német Hannover hercegségben járták az András-forintok és az András-garasok.

ÉVSZAZADOS NÉPSZOKÁSOK

Nincsen keresztény ország, amelyben ma is nem divna egész sora a különböző András-napi szokásoknak.

Ezek a népszokások évszázadosok és nagy részük visszanyúlik a középkorba, sőt még a régebbi időre is.

Leginkább a köznép üzi azokat és pedig rendszerint meggyőződésből. A városi felvilágosodott lakosság fiataljai ezeket a szokásokat többnyire szórakozásból, kedvtelésből gyakorolják.

Sok helyen a lányok András-nap előtt böjtölnek, éjjelre pedig keményre főtt tojás felét teszik a párnájuk alá. Hiedelem szerint megálmódják, hogy kicsoda lesz a férjük. Vannak falvak, ahol a lányok fejük alá féltójs helyett félszemlyét tesznek. A zsemlyével kapcsolatosan divik egy másik András-napi babona is. Az eladó leány este egy egész zsemlyét és egy vízzel telt poharat helyez maga elé az asztalra, imádkozik, majd megessi a zsemlye felét és megissza a viz felét, azután aludni tér.

Ha álmában legény jelenik meg, aki megessi a maradék zsemlyét és megissza a meghagyott vizet, az lesz a férje.

Másutt a lányok apjuk, vagy futestvériük nadrágját akasztják fel az ágyukkal szemközti falra és elalvás előtt — még sötétben is — merően rászégezik tekintetüket a nadrágra, amíg csak el nem nyomja őket az álom. Azt álmodják meg majd, hogy elvonnak előttük a falu minden legénye és ezek közül az lesz az életpárjuk, akin a szobájukban felakasztott nadrágot látják.

Shokták megtenni Szent András napjának reggelén a lányok azt is, hogy a szobájában maroknyi babot a levegőbe lódtanak. Ha a babszemek a padlóra esnek, a lányok lehajolnak és megvizsgálják, vajjon a babszemek fekvésük szerint miesoda betűformát adnak.

Azzal a betűvel kezdődik jövődöbeljük keresztneve.

Másik babona az, hogy a leány Andrásnapon reggel odaáll a babo-s szakajtó elé és tizenhárom miatyánkot és ugyanannyi üdvözlégyet mond, minden imádság végén belenyúl mélyen a szakajtóba, vajkál benne és azt a babszemet halássza ki végül, amely az ámen elrebegésekor az ujjai közé akad. A tizenhárom babszemet bele kell főzni az ebédbe, bármi legyen is az. Ha délben eljönnek a házhoz a legények, kínálni kell őket az ebéddel. Amelyik nem eszik, arra nem kell számítani, de amelyik elsőnek eszik, az köti majd be a leány fejét legkésőbb farsangkor.

A LEGÉNYEK IS KERESIK PÁRJUKAT

Legények is szoktak kíváncsiak lenni, hogy melyik leány lesz a feleségük és erről Szent Andráskor igyekeznek bizonyosságot szerezni. Többen gyűlnek össze valamelyikük lakásán. Mindegyiknek töltenek egy pohár bort, de nem egyszerre, hanem egyenként isznak. Amíg az egyik iszik, a többiek sorra és pedig gyorsan hadarnak mindenféle leánykeresztnevet. Amely név akkor kerül kiejtésre, amikor az ivó legény az utolsó esep bort kortyolja le, az lesz annak a felesége. Van egy másik András-napi babona olyan legényeknek való, akik nem hódolnak a széles italnak. Ezek reggel kifényesített eszében lépkednek az utcán és közben egymásután gondolnak leányismerőseikre, ezek közül az lesz a jövődö párjuk, aki éppen akkor jár eszükben, amikor a szalma sarka alatt beszakad az első befagyott tócsa jégkérege.

Végül megemlítünk még egy babonás szokást, amely azonban nem gyakorolható minden esztendőben, hanem csak akkor.

ha Szent András napja történetesen ádvent első vasárnapjára esik, mint ebben az évben.

Viszont ezt egyképpen felhasználhatják jövődöbeljük kikutatására lányok és legények. A feltétele az, hogy el kell majd menni a hajnali misére. Mikor aztán a roraté végén a hívek egyszerre nagy tömegben tódulnak kifelé, a fiatalok közül egy esztendő leforgása alatt azok lesznek házastársak, akiket az emberáradat a nagy gomolygásban egymás mellé sodor.

Látogatás egy német katonakórházban

Az agysebészet csodái — A gyerekarca agy'ékelőspecialista — A hadnagy ur beszélni tanul

Buch, egyszerű kis vidéki város Berlin közelében. Kertes családi házak, csinos villák, néhány csendes forgalmú üzlet. Olyan békés minden, mintha ezt a szerény ligeteskék közé elrejtett városkát a háború hullámai egészen kikerülték volna. Katonakórházat keresni itt aligha jutna valakinek is eszébe.

A buchi katonakórház, a német sebésztáplálás egyik legnagyobb büszkesége, valóban semmiben sem különbözik az itt-ott elszórt nagybacska magánvilláktól. Eredetileg csakugyan villa lehetett, kórháznak mindenesetre nem épült. Berendezése sem mutat olyan szándékokat, mintha a külső hatásvadászat eszköze lenne. Kissé üresnek tetsző röntgenterem, parányi műtőszoba, betegszobák, ez minden. De jobb is így. Itt, ahol a szó szoros értelmében az élet viaskodik a halállal, csakugyan fölösleges minden külső dícsoma.

A buchi katonakórházat a legsúlyosabban sebesültek, a súlyos agysérülések számára rendezték be,

akiket más kórházban nem tudnának megmenteni. Ezért olyan kicsi, csupán 70—80 betegre mereteztet a kórház is. Akármilyen sok súlyos, sokszor borzalmasan súlyos sebesült kerül is haza a harcterekről, aránylag mégis csak kevés azoknak a katonáknak száma, akiket csupán Németország legkiválóbb agy-specialistái tarthatnak meg az életnek.

Patzig főorvos kerestelen szavakkal, katonás egyszerűséggel világítja meg a kórház célját, a gyógyítás menetét és néhány sebesültet is bemutat. Az egyiknek homlokán nagy kerek nyílás tátong.

Mögötte, világosan látni a viszony háttérrel felett agy lüktetését és a beteg saját lábán jár, beszélni is tud!

Kitűnően sikerült operáció, Lemke doktor, a fiatal agy'ékelőspecialista végezte, Patzig főorvos legnagyobb büszkesége. A fiatal tudós nem lehet idősebb harminckét évesnél, de gyerekarca után itélve éppígy lehetne husz éves is. Biztosan nem remeg Lemke doktor keze, amikor azokat a operációkat végzi, melyekre Németországban rajta kívül senki más nem merne vállalkozni, most azonban, amikor Patzig főorvos neki adta át a szót, mintha kissé ideges lenne. Ugy látszik a csendes munkát szereti, nem szívesen lép előtérbe.

Nem is beszél saját művészetéről, inkább az agysebészet legújabb fejlődését ismerteti.

A modern agysebészet legfontosabb segédeszköze a röntgengép, legkiemelkedőbb orvosi vívmánya az amerikai Dandy módszer a agyüregeknek levegővel való töltésére. Az agyüregeket elváltozásával együtt a légtöltés teszi a röntgenlemezeken láthatóvá. A sebész így már minden találgásokra utalva, hanem pontos diagnózis alapján láthat munkához. Ez az eljárás már a háború előtt is ismeretes volt, azonban az agysebészet legújában is óriási jelentőségű vívmánnyal gazdagodott. A megbetegedett agyrészeket a természet elkülönítő burok fejlesztésével választja el az egészséges agyrészekről. Ezt a védőburkot, mely idegen elem az agyban, a sebészet azelőtt csak úgy tudta eltávolítani, hogy vele együtt a kérdéses agyrészt is kénytelen volt kiirtani.

Most ezeket a burkokat már az agy minden sérélmé nélkül is ki lehet fejtetni.

Lemke doktor ur szerény ember, toposzt nem beszél, de bizonyos, hogy ennek az eljárásnak egyelőre a egyedien művésze.

Vajjon a beteg egész életén át viselni fogja-e homlokán a borzalmas leket? Nem, ez regóta nem probléma már, — válaszolja Lemke doktor. Agyszerű csontátültetés az egész, legtöbbször borzalomcsontátültetés. De addig van, mi kell vele, amíg az agy tökéletesen rendez nem jön. Az agyat nem szabad könnyelműen a fertőzés veszedelemének kitenni.

Patzig és Lemke doktor olyan természetességgel beszélnek az agysebészet csodáiról, mintha mindez a világ legegyszerűbb dolga lenne.

Pedig ugyancsak nem az, már csak a tömészek komplikáció miatt sem.

A sérülésektől rendszerint különböző bémulások járnak együtt, a beszélőképeség, az emlékezet elvesztése, a gyomor és vese működésének rendellenességei. Ezek természetesen ismét a részlet-problémák egész sorát vetik fel és külön-külön is speciális ápolást tesznek szükségessé. Hogy ebben sincs hiány, mutatja, hogy a 70—80 beteg ápolására az orvosokkal együtt legalább 30—40 főnyi személyzet áll rendelkezésre. Ami emberileg lehetséges, és amit a tudomány az emberi élet szolgálatába tud állítani, azt ennek a kis kórháznak állították mind megkapják.

De ez még nem minden. A tudomány és ember-szeretet gondozása a sebesült katonákat a kórház

kapuján túl is elkíséri. Hiszen, ha talpraállhatnak is, sokan, nagyon sokan még mindig nem egész emberek. Az agynak azokat a részeit, melyeket a golyó vagy gránátszilánk szétrombolt, a sebészet sem tudja megmenteni.

Az agy egyes részeinek elvesztése nyomában járó bémulások és lélektani következmények gyógykezelése már más szakértők bíróalmába tartozik.

Az elvesztett agyrészek funkciójának végzésére más agyközpontokat kell kényszeríteni. Ez már az ideggyógyászok és gyógypedagógusok feladata. Azok a betegek, akik emlékező-, beszélőképeségüket veszítették el, vagy bémulásaik még nem fejlődtek vissza, új intézetbe kerülnek. Patzig főorvos ezt az intézményt is készségeggel bemutatja. Jó egyórás autótól után érkezőnk Erkerbe, Berlin egyik masszív fekvő külvárosba. Itt is ugyanaz az egyszerűség és tisztaság fogad.

Ha a buchi kórházban a tudomány emberei röntgéppel és operálókéssel dolgoztak, itt már nin-

A gyors élettempó áldozatai

A gyors élettempó egyre több embert kényszerít arra, hogy a modern technika legújabb vívmányait, a gyors közlekedési eszközöket igénybe vegye. A gyorsasággal azonban növekszik az életveszély is. A Ma emberének fokozott tempóra van szüksége, hogy életfeltételeit biztosítsa és életszükségeit előteremtse. A fokozott tempó azonban fokozott veszélyt jelent.

Egy világváros utcáján még a gyalogjárón való közlekedés is életveszéllyel járhat. Amerikában, Atlantic Cityben történt, hogy egy Alvah Reid nevű soffőr epilepsziás rohamot kapott a kormánykerék mellett. Kocsija beleütközött egy másik kocsiba, aztán felrohamt a járdára s ott halálra gázolt egy férfit, súlyosan megsebesített három férfit és négy nőt. Az élet mindennapi tragédiája az ilyen, ami bárkivel, akármelyik nagyvárosban megeshet. Valaki elindul hazulról a munkája felé, hogy családja részére a szükséges mindennapi előteremtse és a vak véletlen következtében a gyalogjáróra rohanó autó halálra gázolja.

Mi a védekezés? Az elővigyázat. A soffőrnek, aki a kormánykerék mellett ül, mindig tudnia kell, hogy minden mozdulatától emberek élete függ. Nemcsak azoknak az embereknek az élete, akik a kocsijában ülnek, de azoké is, akik az uttesten áthaladnak, sőt amint láttuk, azoké is, akik a gyalogjárón közlekednek. De a gyalogjárónak éppen úgy kell vigyáznia. Mert hány, de hány szerencsétlenség volt a gondtalan, elővigyázatlan vagy éppen nemtörődöm gyalogjáró az okozója.

Ott, ahol a soffőr autóbust vezet, az elővigyázatnak még fokozódnia kell, mert az emberek egész tömegének az élete függ itt tőle.

Egy autóbusszal történt a virginiai Hopewell mellett. Amikor az autóbusz az Appomattox folyó hídján haladt keresztül, a soffőr hirtelen rosszul lett és a hatalmas jármű áttört a hid korlátját és a folyóba zuhant. E szörnyű szerencsétlenségénél tizenegy ember lelte a halálát a habok között.

A járművekkel való tömegszerencsétlenség legborzalmasabb esete néhány évvel ezelőtt játszódott le az amerikai Ohio államban. Hibás változtatás következtében Cincinnati város pályaudvarán két teljes sebességgel rohanó gyorsvonat egymásba szaladt. Mindkét szerelvény pozdorrjává törött. Százhetvenhat ember lelte halálát e maga nemében páratlan szerencsétlenségénél s több mint négyszáz megsebesült.

Vizsont hallatlan hősiességről tesz tanúbizonyságot Edward T. Lynch greenvillei váltóór esete. A szerencsétlen ember szívizületűést kapott szolgálat közben, de utolsó mozdulatával még tílcra állította a váltót. Ha a kötelezőt lelesitésnek ez a nagyszerű mintaképe nem gondolt élete utolsó pillanatában a

csen szükség komplikált műszerekre. Az erkneri intézet egyetlen orvoszere a türelem.

Türelem és akaraterő a gyógykezeltek, az önfeláldozó felebaráti szeretet türelme az ápolók részéről.

Ha a hadnagy ur elfelejtett beszélni, nincs más hátra, ismét meg kell tanulnia. Egy tapasztalatokban megőregedett gyógypedagógus segít neki, órákon át, nap-nap után, végtelen türellemmel.

Legkellemesebb dolguk a bémulások betegeknek van. Egyetlen feladatuk, hogy bémult tagjaikat szakadatlanul gyakorolják. Nyáron szabadtéri foglalkozás, sport — az intézetnek külön tornaterme, sőt csónakháza is van —, télen furás-faragás a műhelyben. A legszebb faragványokat egy szabó készíti. Munkája hivatásos esztétikusmesternek sem válna szegényére. Iraz ugyan, hogy már több mint egy éve gyakorolja itt a faragás művészetét. De ez nem is sok.

Az agyközpontok új beidegzése hosszadalmas folyamat. Az idő azonban itt nem számít.

Egy év, két év vagy több, a betegek addig maradnak itt, amíg nemcsak teljesen visszaszerzik elvesztett képességeiket, hanem ha a szükség úgy hozza magával, új foglalkozásukra is fel nem készülnek. Aki innen kikerül, életvidám emberként lép ki az életbe és nem lesz a társadalom terhére. (MN)

rossz váltoállítás következtében beállható szerencsétlenségre, talán egy borzalmas tömegkatasztrófával lett volna gazdagaob a statisztika.

Kevésbé veszélyes a helyzet akkor, ha a mozgónyezetű lesz rosszul a mozdonyon. A fűtő ugyanis szükség esetén helyettesítheti, mert az nem valószínű, hogy mindketten egyszerre veszítsék el eszméletüket. Repülőgépen már inkább előfordulhat, hogy ugyanabból az okból kifolyólag mindkét pilóta eszméletét veszti.

Louisianában történt, hogy egy gép 23.000 láb magasságban repült, amikor mindkét pilóta hirtelen rosszul lett. A gép 15.000 lábat zuhant, de ekkor szerencsére az egyik pilóta magához tért és megmentette a repülőgépet és utasait. Mindkét ember hirtelen rosszulletését az okozta, hogy elromlott a magasságmérő. A pilóták azt hitték, hogy csak 16.000 láb magasságban repülnek, holott a gép már a 23.000 láb magasságban is túlhaladta s a levegőhiány miatt a két férfi elvesztette eszméletét.

Arkanzasban lezuhant egy repülőgép s tizenhét utasa közül tizenhat elpusztult a gép személyzetével együtt. A vezetőfülke romjai közül a rendőri bizottság egy férfi holttestét emelte ki. Ez a holttest revolvert szorongatott görcsösen megmerevedett jobbkézében.

Mi történt fenn a repülőgépen?

Ki lehetett a titokzatos revolveres ember?

E kérdésekre csak a megmenekült tizenhetedik utas adta meg jóval később a választ, amikor már olyan állapotba került, hogy kihallgathatták.

Emondta, hogy 10.000 láb magasan járhatott a gép, amikor az egyik utas hirtelen megőrült, nadrágja hátsó zsebéből revolvert rántott elő, behatolt a gép vezetőfülkéjébe s ott hatalmába kerítette a pilótát. Ez okozta aztán a gép vesztét s szörnyű szerencsétlenségét.

Személyszállító repülőgépek vezetőivel nem egyszer fordult már elő, hogy a levegőben hirtelen megőrült egyéneknek kellett ártalmatlanná tenniük.

John Lindsay, Amerika egyik legöregebb személyszállító pilótája kiadta emlékiratait s abban mint egyik legrettenetesebb kalandjáról számol be arról az esetről, amikor egy hosszabb utja alkalmával gépének egyetlen utasa hirtelen szívizületűés következtében meghalt s néki majd egy fél napot kellett utaznia ég és föld között egyetlen hulla társaságában.

Ezek az esetek meggyőzően illusztrálják azokat a veszélyeket, amelyek a modern emberre lesnek. A legtöbb katasztrófa a véletlen s a sors kiszámíthatatlan szeszélye következtében következett be, de volt olyan is, ami óvatossággal s elővigyázatossággal kikerülhető vagy megakadályozható lett volna. Az emberek azonban nem mindig óvatosak és így nő a szerencsétlenségek száma.

MECANO BANAT

ING. M. A. VAIDA VEOVOD TULAJDONOS

Ford

Főképviselet Timisoara III., Str. Odobescu 18

Alkatrészek ■ Keilökek ■ Iavitóműhely

Telefon 12 50

Mint hatalmas lángtenger izott alattunk Gorki

Német repülőkötelékek megsemmisítő csapatát mértek Gorkira, a Szovjet egyik legjelentősebb hadiipari központjára

Keleti hadszíntér. 1941. november.

Gorki...! Sok száz kilométerre fekszik Moszkva mögött, ott, ahol az Oka folyó a Volgába ömlik, terület az a város, a Szovjetunió egyik leghatalmasabb fegyveripari központja, egyben egyik utolsó reménye, mely úgy ahogy egyelőre a legszükségesebbel még el tudta látni a csapatokat. Ennek a reménységnek most vége.

A német repülők bombáinak pokoli záporá-

Két támadót leráznak

Az esti szürkület egészen beborít bennünket. Alaposan ki kell mereszteni szemünket, hogy lássunk valamit. Jó magasan felettünk kétfedelű ellenséges vadászgép bukducsol a vadul rohanó felhők között. Most észreveszi gépünket. Mint valami hatalmas ragadozómadár csap le ránk és kísérletet tesz arra, hogy hátulról támadjon meg. Nagyon elővigyázatos azonban és jóval kívül marad gépfegyvereink golyóinak hatótávolságán. De számunkra sem jelent komoly veszedelemet. Még egy szovjetvadász kerül elő valahonnan a felhők mögül. Ez is mintha kerülni igyekeznék a harcot. Hamarosan szem elől veszítjük őket.

Mint valami elszabadult ördöghad rohamunkra a meglepett városra. Pokoli látvány!

Tüzes párbaj az éjszakában

Még arra sem telik időnk, hogy a hatást megvizsgáljuk. A mélyen nyargaló felhők mögül megint ránk veti magát egy ellenséges vadászgép. Ez már keményebb ellenfél. Foszforos golyói izzó szalagként kusznak utánunk. Kullancsként ragad hozzánk!... De mi sem maradunk veszteg.

Kisérteties látvány az éjszakában ez a „tüzes párbaj...”

Jobb motorunkat ugylátszik találat érte. Karvastagságu sűrű füstgomolyag tör elő a sebesült gépből. A repülőgép vezetője azonnal beállítja a motort. Az ellenséges vadászgép most a másik oldalról igyekszik hozzánk férközni. Gépfegyverünk eszeveszetteen dolgozik. Valósággal onyja a tüzet. A szovjet gép is füstölög már. Halálos sebet kapott.

Egyetlen izzó fehérség minden...

Visszafordulunk. Utunk még egyszer elvezet a város fölött. A látvány olyan lenyűgöző, hogy szárnyaszegett gépünk bizonytalan sorsa sem tud agasztani ebben a pillanatban.

Mint hatalmas lángtenger izott alattunk Gorki...

A város határában még egyszer át kell vergődniünk a szovjet elhárító útegek ezertorku gyűrűjén. A repeszdarabok veszedelmesen kopognak az „Anton Kurfürst” fémszárnyaim. De baj nélkül megusszuk ezt is. Ujabb gondok adódnak. Gépünk márcsak százhatvan kilométeres sebességgel repül, a kabinban teljes a sötétség. Csak a műszerek fölött égő zöld

Végre elérjük vonalainkat

A front fölött kell repülni. A nehezebbik részen Isten segítségével tuljuttottunk. Csak a fényszórók meg ne fogjanak, mert abból komoly baj lehet. Feljebb már nem tudunk jutni, sőt állandóan veszítünk magasságunkból. Kényelmetlen érzés. Ha még ötven métert veszítünk magasságunkból, kénytelenek leszünk valahol az alattunk elterülő mocsarakban leszállani. Hogy akkor mi lesz, azt csak a jó ég tudja. Az éjszaka hideg és a nappal még olyan messze van. Már éppen hozzá akarok készülni a kényszerle-

ban egy szerbe foszlottak, mint holmi szelíd báránnyelűk a nyárj viharban...

A nehéz német harci kötelékek egész alacsonyan repülve zúgnak el. Egyik kötelék a másik nyomában. Néha szinte úgy tetszik, hogy beleütköznek egy-egy magasabb dombba vagy az utjukba eső kopasz fába. De nem történik semmi. A gépek minden baj nélkül érik el a szürkülő téli estben tompán megcsillanó folyót.

Akárhová tekintünk, mindenütt a légelhárító ágyuk torkolati tüzeit látjuk. Mintha ezer apró kráter okádná felénk a tüzet!

Ott! — mutat megfigyelőnk balra. Tényleg, az esti szürkületen át még mindig határozottan látjuk egy gyár épületeinek körvonalait. Gépiünk egészen megijöl. Merész fordulatot tesz balra. Egy pillanatra azt hiszik, beleütközünk a gyár nagy kéményébe. Nem. Elegáns mozdulattal huzunk el mellette. A gyár udvarán vagy ötven-hatvan tehergépkocsi sorakozik egymás mellett. Pompás cél! Jobbat valóban nem kívánhatunk volna magunknak. Hatalmas lökés rázkódtatja meg gépünket. Egyik nehéz bombánk kioldódott...

Egyet bukfencezik, aztán zuhanva belevész az éjszakába... Pillanatokon mulott, de megmenekültünk.

Visszafordulunk. Ott, ahol az előbb még szép sorjában a teherautók állottak, sűrű füstoszlop emelkedik. A sűrű feketeségben itt-ott piros lángok villannak, majd mintha a föld nyílt volna ketté, hatalmas tűzkráter szökken a magasba.

Borzalmas robbanás lehetett. Darabokra tépett autókalkitrészek zuhannak alá.

Nem sok időnk marad a csodálkozásra. Jobbról-balról, mintha a pokol szakadt volna a földre, egyik tüzes geizir a másik után kuszik az ég felé. Bajtársaink is jó munkát végeztek. Az éjszaka minden igyekezete megtörök az odalent tomboló poklok tüzen. Egészen világos van.

körte kisérteties fénye lebeg fölöttünk.

Mindannyiumlást egyben gondolat győz.

Kitartunk-e egyetlen motorunkkal hazáig?

A kabinban percről-percre hidegebb lesz. Valósággal vacogunk. A leállott jobb motor szolgáltatta a kabin fűtését. Még legalább száz kilométert kell repülnünk. A rádiós örvendeztet most meg jó lirrrel. Eljegesedés veszélye fenyeget... Sem alattunk, sem fölöttünk nincs melegebb levegőréteg. Tagjaink már egészen megmerevedtek. Most hirtelen mintha vilámlana alattunk. Légelhárító ágyuk. Nagyon rosszul lőnek. A gránátok messze fölöttünk robbanak.

szálláshoz, amikor a zöld fényben vezetőnk elégedetten mosolygó arcára esik tekintetem.

„Sikerülni fog! — mondja — Máris néhány — motorral magasztalan kerülünk?”

És ez most sokat, nem — mindent jelent!... Rádió-sunk lázasan dolgozik... Végre felcsillannak repülő-terünk jelzőtüzei. Mi is kilőjük jelző rakétáinkat. Még néhány másodperc és a hűsleges „Anton Kurfürst” simán leereszkedik a sápadt fényben csillogó fagyos betonra.

(n. f. f.)

December 31

a Déli Hírlap irodalmi pályázatának határideje. Addig a napig kell beküldeni a költeményeket, novellákat és regényeket, amelyekkel szerzőik a kifizető díjak elnyerésére pályáznak. A kéziratokat lehetőleg irógéppel írva három példányban kell a szerkesztőséghez eljuttatni és pedig oly módon, hogy a papíros tulsó fele mindig üresen maradjon. A szerző ne írja alá saját nevével pályaművét, hanem tüntesse fel rajta a jelölt, amely alatt pályázik. A szerző nevét borítékba kell tenni és lezárni. A leragasztott borítékot, amelyre szintén fel kell írni a jelölt, a pályamunkához csatolva juttatják el a pályázók a szerkesztőséghez.

Az elegáns szélhámos trükkje a hamis csekkkel

A nemzetközi bűnkronika változatos fejezetei között a szélhámosok és csalótrükkök sorozatában nem egyszer annyi ötletességgel és szellemességgel lehet találkozni, hogy valóságos megdöbben a szemlélő. Egy ilyen eset történt néhány év előtt a francia fővárosban, és a párisi lapok részletesen közölték azzal a céllal is, hogy megkönnyítsék a szélhámos trükkök ellen való védekezést. Az eset a következő volt:

Az argentinai milliomas

Párisban egy előkelő francia ékszerész — valóságos rátkülmált egy szélhámosra félmillió frank értékű ékszer... Ennél a gazdag ékszerésznél egy napon megjelent egy rendkívül elegánsan öltözött fiatalember s két perc alatt megvásárolt egy tizezerfrankos aranyórát, amit minden alku nélküli készpénzzel azonnal kifizetett. Mielőtt elment volna, könnyedén, látszólag gondtalanul, megjegyezte:

— Apám, aki Argentinában gyáros, a napokban küldeni fog nekem néhány százezer frankot, hogy anyámnak és nővéreimnek ékszereket vegyek. Majd önhöz jövök akkor is vásárolni...

Az ékszerész boldogan fogadta az ígéretet és mindgyárt megkérdezte az „előkelő” argentinait, hogy hol lakik:

— Allandó lakásom van Párisban — mondta a fiatalember. — De nem kell odafáradnia... Majd ha megjön a pénzem, eljövök önhöz... Addig nem szeretek vásárolni, amíg a zsebemben nem érzem a pénzt!...

A milliós bankszámla

Egy hét múlva újra megjelent a fiatalember az ékszerésznél, ezuttal egy haterfrankos gyémántgyűrűt vásárolt s megint készpénzzel fizetett. A kereskedő ekkor, buzgó hajlongás közepette figyelemztette ígéretére a fiatalembert, aki könnyedén megjegyezte:

— Eppen tegnap értesített a bankom, hogy az apám elküldötte azt az egymillió frankot, amit ékszerre szánt... Majd benézek valamelyik nap önhöz és kiválasztom az ékszerket... ha ugyan van önnek olyan, amilyen nekem kell... Egy barátom X. ékszerészt ajánlotta, akinek gyönyörű gyöngysorai vannak...

Az ékszerész megijedt, hogy elszalasztja a jó vásárt és mindjárt meg akarta mutatni igazgyöngyraktárát.

— Nem, nem, most nincsen időm — mondta a fiatalember.

Erre az ékszerész följajánlotta, hogy másnap délután a fiatalember lakásán mutatja be a drágaságokat, rak-tára legeszebb darabjait.

— Jó — mondta a fiatalember, — ámbár holnap nem tudok fizetni, mert nincsen nyitva a bankom... Különben, tudja mit? Most rögtön elmegyek a bankba, fölveszem a pénzt s holnap mindjárt kifizetem azt, amit megveszek... Mert én csak készpénzzel vásárolok... Talán eljutok még idejében a bankba...

Azaj kisietett az üzletből, belevágta magát az üzlet előtt várakozó elegáns magánautóba s elrobogott.

A hamis csekk trükkje

Az ékszerész vasárnap elment a fiatalember gyönyörű magánlakásába, magával vitte legeszebb drágaságait és bemutatta az előkelő vevőnek, aki nagy hozzáértéssel válogatta ki a legszebb darabokat. Félmillió frank árut vásárolt. Amikor már megállapodott a kereskedővel, azt mondta neki:

— Kérem, vigye haza az ékszerket és hozza el holnap délután, mert tegnap elkéstem a bankból s csak holnap vehetem fel a pénzt.

Az ékszerész, aki boldog volt, hogy ilyen jó üzletet csinált s aki nem akarta Páris forgatagában megint cipelni a drágaságokat, valóságos reátukmálta a fiatalemberre a portékát, mondván, hogy másnap eljön a pénzért, azonban az ékszerket csak zárja el a vevő.

Amire a „korrekt” fiatalember azt mondta:

— Egyszerűben megoldhatjuk a kérdést. Adok magának egy csekket és a bankban felveheti a pénzt. A folytatást könnyű kitalálni. A bankban kiderült, hogy a félmillió csekkre mindössze ötven frank a fedezet és a pompás lakást és a még pompásabb luxusautót két hétre bérelte az „előkelő” fiatalember, akinek nyoma veszett. A rendőrség pedig megállapította, hogy az ügyes szélhámos más városokban ugyancsak ezzel a módszerrel két ékszerész csapatba.

V. I.

LÁTOGASSA A

PHOEBUS S. A.

NAGYBAN

KICSINYBEN

cég üzleteit. Dus választék villamossági cikkekben, villamos háztartási készülékekben, rádióanyagban, izzólámpákban, csillárókban.

TELEFON 13-32

TELEFON 33-29

Közp. t. IV., Str. 4. Br. 107/29

Timișoara

Fők. 1. Bul. Regala Fără număr 1-

HIREK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Timișoara, I. Bărbănuț-tér 3.

Telefon: 28—10.

Vadai szerkesztő: Babuceay György

Emineșcu-utca 8. Telefon 17—11.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Belföldön hához való kézbesítéssel együtt havonta 30 — lei, negyedévre 240. — lei, félévre 460. — lei és egész évre 900. — lei. Magyarországon havonta 4. — pengő, negyedévre 12. — pengő, félévre 24. — pengő és egész évre 48. — pengő.

Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak a rendszeres előfizetési díj kétszerese.

A Déli Hírlap előfizetőihez és olvasóihoz

A betű úgy kell a ma emberének, mint a mindennapi kenyér. Mindennapi életünk el sem képzelhető újtság nélkül. Akinek közvetlen betekintésre nyílik módja a mai hírlapírás és lapelőállítás problémájába, megállapíthatja, hogy közösségi érdekeink szolgálataiban lapunk minden vonalon egy szempontot követ: olvasóink bizalmának maradéktalan biztosítását. Ezt a bizalmat, lapunk hagyományai szellemében, anyagi vonatkozásban is úgy igyekeztünk meghálálni, hogy a lap árát már hosszú évek óta nem emeltük. Az előállítási költség, a papíryanag beszerzése, a kiadóhivatali ügyvitel és mindazok a terhek, melyekkel manapság a lapelőállítás jár, azonban fokozott áldozathozásra készítik vállalatunkat, amiért is olvasóink és előfizetőink megértő magatartásában és méltánylásában bízva, december elsejétől kezdettel lapunk példányonkénti árát kénytelenek vagyunk négy leiben megállapítani, Vasár- és ünnepnapok terjedelmesebb számunk ára öt lei lesz. December elsejétől a Déli Hírlap havi előfizetési ára, hához kézbesítve: kilencven lei. A negyedévi előfizetési díj: kétszázhetven, félévre: ötszázhusz lei, Egész évre: ezer lei.

Meggyőződésünk, hogy lapunk olvasótáborára a minimális áremelést ép oly megértéssel fogadják, mint amilyen odaadással és lelkiismeretességgel célunk: közösségi érdekeink további maradéktalan szolgálása. A lap anyagi létalapjának biztosításával minden olvasónk a maga ügyét szolgálja.

POLGÁROK IGYEKEZZETEK MEGTENNİ KÖTELESSÉGEITEKET az ország iránt, mint ahogyan a katonák a harc téren megteszik: Jegyzetek visszatérési kölesont.

— **Uj román követ** Lisszabonban. Bucurestiből jelentik: Jurascu Dimitrie lisszaboni rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert december tizenötödiki érvényen a külügyminisztériumba rendelték. Helyébe Cadere Victor rendkívüli követ és meghatalmazott minisztert nevezték ki.

— **Az ankarai USA-nagykövet** hirtelen szabadságra utazott. Ankarából jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy Mac Murray, az Egyesült Államok ankarai nagykövete hosszabb szabadságra Amerikába utazott. Török diplomáciai körök csodálkozással fogadták az amerikai nagykövet szabadságának hírére és különösképpen tartják, hogy az amerikai nagykövet ezekben az időkben hagyja el fontos állását hosszabb időre. Ebből arra következtetnek, hogy Mac Murray már nem tér vissza Ankarába.

— **Nernst Walter** a világhírű fizikus meghalt. Nernst Walter, a fizikai kémia nagy német uttorója, hetvenhét éves korában Muskauban meghalt. A tudós a világegyetem egysúlyi és erőművi viszonyainak tanulmányozása kapcsán megállapította, hogy Földünk már majdnem két milliárd éve létezik. Közismert találmánya a Nernst-féle izzólámpa. Nagy forradalmat idézett elő a fizikai tudományban a Nernst-féle elmélet is.

— **A föld oxigén-atmoszférája.** A tudomány föltételezése szerint a Föld lehülésénél először a külső rétegek szilárdultak meg és így a föld fémagjának meg volt az a lehetősége, hogy megkösse az atmoszférát oxigénjével. Más égitestek esetében könnyen előfordulhatott azonban, hogy minden oxigén a külső körtegekben kötődött meg és így lehetséges, hogy például a Holdon van oxigén, azonban nem gázalakban, hanem a szilárd közetekben megkötve.

Olesó csillárok

ELECTRICA cégnél, Arad

Strada Emineșcu 8. Tel. 17-11

Törökország tiltakozásaira a feketetengeri szovjet flotta torpedókkal válaszol

Ankarából jelenti a Német Távirati Iroda: Iszambulból közlik, hogy három szovjet kőolajszállító hajó a Felső-Bosporusba menekült, hogy ott biztonságba helyezze magát. A török hatóságok a három hajót a Márvány-tenger egy elkülönített helyére irányították. (Rador).

Ankarából jelenti a Német Távirati Iroda: Tájékozott körökben kijelentik, hogy a szovjet tenger-alattjárók által elsüllyesztett török kereskedelmi ha-

jók ügyében tett kettős török tiltakozás alkalmával szovjet részről kijelentették, hogy a feketetengeri szovjet flotta figyelmen kívül hagyva a diplomáciai demarsokat, tekintet nélkül arra, milyen lobogó alatt közlekednek az egyes hajók, meg fog torpedózni a Fekete-tenger bármely pontján minden oly hajót, mely Törökország és Bulgária vagy Románia között közlekedik. (Rador).

— **AZ ÖTVEN- ÉS SZÁZLELES FÉMPENZEK** LÉVÉNYE NOVEMBER 30-ÁN JÁR LE. Bucurestiből jelenti a Rador: A pénzügyminisztérium újólag felhívja a figyelmet, hogy az ötven és százleles fémpenzek forgalmi érvénye november 30-án visszavonhatatlanul lejár. Ettől a naptól kezdve december 31-ig csak kincstári adósságok fizetésére fogadják el ezeket az érmekeket. A beváltást a pénzügyigazgatóságok és kerületi adóhivatalok végzik.

— **Steinhardt beszámolt Rooseveltnek.** Washingtonból jelenti a Rador: A Havas-OFT ügynévesség közli, hogy Steinhardt, az Egyesült Államok moszkvai nagykövete csütörtökön kihallgatáson jelent meg Roosevelt elnökkel, akinek beszámolt a Szovjet helyzetéről.

— **Legionárius tevékenység miatt elítelt diákok.** Bucurestiből jelenti a Rador: A fővárosi rendőrprefektúra állambiztonsági szolgálatának kőzegei ez év október 19-én letartóztatták legionárius ifjak egy csoportját, amely a Baneasa erdőben szabad ég alatt titkos gyűlést tartott. Az ifjak a fővárosi hadbírósg elé kerültek, amely a következő büntetéssel sújtotta a vádlottakat: Ianolide M. Ioan macedon diákot, a fővárosi egyetem jogi fakultásának hallgatóját, aki a gyűlés kezdeményezője és vezetője volt, huszonöt évi kényszermunkára ítélték. Huszonöt évi kényszermunkával sújtották Novac Emilt, a fővárosi egyetem hallgatóját is. Chivulescu Gheorghet, a kereskedelmi akadémia harmadik évfolyamának diákját és Panaitescu I. Scipiót, másodéves tanárjelöltet egyenként tizenöt évi kényszermunkára ítélték. Neagu Ion, Tufeanu Mihai, Bileca V. Anghel liceumi diákokat, valamint még egy ipari liceumi hetedik osztályos diákot egyenként tíz évi kényszermunkával sújtották.

E. ATLASZ IBI KOZMETIKA

ARAD, Strada I. Vulcan 15 szám

— **A szerb egyház közreműködik Szerbia konszolidációjában.** Belgrádból jelentik: A legutóbbi napokban a szerb egyház képviselői és szerb kormánykörök között felvetették az érintkezést. A szerb egyház részéről, hír szerint, megfelelő módot találtak a Nédics-kormányval való együttműködés lehetőségére.

— **Feljelentés a milliomos „motorszerező” ellen.** Bucurestii értesülés szerint Papazian Onic ismert fővárosi ékszerész ellen lopás és szélhámosság vádjai miatt eljárást indítottak. Papazian még szeptember hónapban eladta tükörgyárát és az érte járó pénzt is átvette. Az egyik éjszaka azonban, kihasználva azt a körülményt, hogy az éjjeli őr ismeri, bement a gyárba és a vad szerint két jó motort leszerelve, két rossz, az ócskapiacra vásárolt motort szerelt fel. Az új tulajdonos ezt megtudva, feljelentést tett a milliomos ékszerész és volt gyártulajdonos ellen.

— **Orvosi hír.** Dr. Papp Ferenc, Gataia, jud. Timis, újból rendel. Röntgen-átvilágítás.

— **Az ittas gépkocsivezető tragédiája.** Costantában a Spiru Ilie soffőr által vezetett tehergépkocsi a Victoria-stadion közelében egy fának rohant. A soffőr kiugrott a gépkocsiból, de fejével a járda szélén levő kövekre zuhant és nyomban meghalt. A hatóságok megállapítása szerint a soffőr ittas volt.

— **Macskák rémtette.** Ismeretes dolog, hogy a macskák, ha valami felingerli őket, dühükben nem ismernek határt. Egy Thea Jensen nevű dán hölgy saját bőrén tapasztalhatta a felingerelt macskák elkézelhetetlen vadságát. Jensen kisasszony kis ölébevel sétálni indult, amikor a kutyát két hatalmas, fújó macska támadta meg. A hölgy meg akarta védelmezni kutyáját, ekkor a macskák őt támadták meg. Egyik vérszomjas macska egyenesen a fejére ugrott és lerántotta őt a földre. A másik macska hatalmas harapásokat ejtett a lábán. A szerencsétlen nő kiáltásaira elősiető emberek csak akkor tudták őt megszabadítani, amikor egyik macskát doronggal agyonverték, mire a másik elmenekült. A kis ölebe nem történt semmi baja, ellenben a gazdáját súlyos sebekkel kellett kórházba szállítani.

— **A svéd parlament rendkívüli titkos ülése.** Stockholmból jelenti a Rador: A Stefani-iroda közli, hogy a svéd parlament tegnapi este rendkívüli titkos ülést tartott, amelyen a gazdasági válsággal kapcsolatos problémákat tárgyalták.

— **Sztrájkra készülnek az amerikai vasuti alkalmazottak.** Berlinből jelenti a Rador: A Stefani-iroda értesülése szerint az amerikai vasutak alkalmazottainak küldöttsége tíz nap óta Washingtonban van, ahol a fizetésemelés kérdésében folytat tárgyalásokat. Ezek a tárgyalások azonban nem folynak kedvező mederben és ezért a vasuti alkalmazottak arra gondolnak, megteszik a szükséges intézkedéseket az általános sztrájkra, amelynek december 7-én kellene megkezdődnie.

— **Orvosi hír.** Dipl. dentist Bücher Ferenc, Lugoj, Str. Avram Iancu 12. újból rendel fogbetegeknek.

— **Ismeretlen nő öngyilkossága Bucurestiben.** Egy hatvan év körüli, őszhajú szerényen öltözött asszony öngyilkossági szándékából a fővárosi vasutis igazgatóság palotájának egyik negyedik emeleti ablakából a mélységbe vetette magát. Az idős életunt asszony összezuva, holtan terült el a földön. Személyazonosságát nem tudták megállapítani és azt sem tudták, miért követte el az öngyilkosságot.

— **Teius új községi bírójá.** Lucaci Ioan nyugalmazott tanító Teius községi bírójává nevezték ki.

— **Halálraítelt és kivégezett rendbontók a Cseh-Morva védnökségben.** Prágából jelenti a Rador: Az NTI közli, hogy a prágai hadbírósg november 28-án halálra ítélt négy csehet és egy zsidó vádlottat. Ezeket szabotázscselekmények elkövetésével és hazafelárulás előkészítésével vádolták. A négy cseh elítelt közül az egyik mérnök, a másik gyáros, a harmadik gépész és a negyedik könyvelő volt. Az ítéletet végrehajtották.

— **Gépfegyverrel tüzeltek a brit repülőök a mezőkön dolgozó francia földművesekre.** Párisból jelentik, hogy november 22-én brit repülőök hatoltak francia terület fölé és az Orne folyó torkolata közelében gépfegyverrel tüzeltek a földeken dolgozó emberekre. Az angol repülőgépek gépfegyvereinek golyó három nőt és három gyermeket megöltek, míg hat földműves súlyosan megsebesült. Német vadászipülőök szembeszálltak a két támadó angol repülőgéppel és rövid légi harc után mindkét brit repülőgépet lelőtték. (ESS)

— **Legideálisabb hashajtó, vértisztító, epenhajtó a Dr. Földes-féle Solvo-pirula.** Szekrekedés, bélrenyheség, rossz emésztés, gyomorrontás, felfúvódás, gyszor- és belfájdalmaknál teljes gyógyulást nyújt. Egy doboz ára 30 lei. Minden városi és vidéki gyógyszerárban és drogériában kapható.

— **Greta Garbo férjhezment.** Lisszabonból jelentik, hogy Greta Garbo férjhezment. A világhírű svéd filmsztár maga közölte a közönséggel házassága hírére. Férje Hauser amerikai orvos, aki eredetileg német származású, Hollywood körében az orvos által várt ismeretessé, hogy számos filmművésznő az ő utasításai szerint végzett sikeres soványítókúrát.

— **Gyilkosság az elsőzőt leves miatt.** Nairoiban halálra ítélték egy benszültöt szakácsot, mert meggyilkolta kenyéradó asszonyát. A szakács hat esztendő óta állt Mrs Duirst szolgálatában és kitünően bevált, semmi panasz nem lehetett reá. Egy szép napon azonban figyelmetlenségéből elsózta a levest. Mrs Duirst összeszidta ezért a benszültöt, mire az hirtelen haragjában nekirohant az asszonynak és megfojtotta. A büntett elkövetése után önként jelentkezett és bűnbánóan bevallotta, maga sem érti, hogyan veteledhetett egy elsőzőt leves miatt ilyen szörnyű tette.

ÓRÁK ÉKSZEREK

REITER JÁNOS

legelőcsőbbak

órásüzletében

Timișoara IV., Str. Văcărescu 29 (Baromfi-piac)

Értékes órák, órállás mellett. Pontos kiszolgálás!

Ujabb előrenyomulás Moszkva felé

Rosztownál és a Donecz hajlatában újabb véres veszteségeket szenvedett a Szovjet

A német véderő főparancsnoksága a vezéri főhadiszállásról a következő harctéri jelentést adta ki:

A Moszkva elleni támadás során további előrehaladást értünk el, Rosztownál és a Donecz ívében az ellenség, amely erőinek erős összefogásával és kíméletlen harcbevételével támadásokat indított, súlyos, véres veszteségeket szenvedett. A rosztowi megszállt csapat parancsra kéri a szükebb városkerületet, hogy megkezdődhessenek a szükségessé vált kíméletlen megtorló intézkedések a lakosság ellen, amely a nemzetközi jog ellenére a német csapatok háta mögött résztvevő harcokban, Szentpétervár előtt az ellenség erősebb kitérés kísérleteit visszautasítottuk.

Északafrikában a szövetséges csapatok koncentrikus támadásokban állanak erős brit egységek ellen, amelyek délkeletről Tobruk felé újlag előretörték.

Német harc renülőgépek jó eredménnyel bombázták Sidi Baraninál a vasuti berendezéseket.

A Csatornán német űrhajók eredményesen viz-

szaverték egy brit gyorsnaszádflootta támadását egy hajókaraván ellen. A német torpedóhajók üldözöbe vették az ellenséges naszádot, amelyek részben már megrognálódtak, és egy brit gyorsnaszádot elsüllyesztettek, míg másik kettőt közelharcban olyan súlyosan megrognáltak, hogy elvesztésükkel számolni lehet.

Az összes német hajók visszatértek támaszpontjukra.

MOSZKVA FONTOSÁGA

Berlinből jelenti a Rador: A német főváros illetékes köreiben kijelentették a sajtó képviselői előtt, hogy Moszkva a Szovjet számára rendkívül fontos közlekedési gócpont. Az összes vasutvonalak ott futnak össze és a közlekedési hálózat központja Moszkva. Ha Moszkva elesik vagy körülzárják, az jelentős katonai és politikai siker lesz. Ezek a körök abból a tényből, hogy az egész Szovjetuniót Moszkva védelmére szölitették, arra következtetnek, hogy a Szovjetben is a legnagyobb fontosságot tulajdonítják a fővárosnak.

Maltry M. párisi női szabó, Arad, Str. Ioan Robu 4

Készít előnyös árban, izléseles kivitelben kabát, kosztüm és ruhákat

Az aradi evangélikus egyház adventi vallásos estje. Az aradi evangélikus egyház ma, nov. 30-án, advent első vasárnapján este hat órai kezdettel vallásos estet rendez a templomban. Igét hirdet Essig J'zsef olarii lelkész, Nagy Aranka koncerténekesnő szólót énekel. Zalay Sándor hegedűművész pedig hegedűszóval működik közre. Mindkét művészi számot Fapdeó Marianna zenetanárnő kíséri orgonán. Az est műsorát még Prath Juliska középiskolai tanuló szavalata gazdagítja. Advent ideje alatt minden kedden és pénteken este hat órai kezdettel a templomban prédikációs adventi esti istentiszteletek lesznek, melyeken a lelkészek felváltva hirdetik az igét.

Szakszertű javítások Villanyszerelések Motorszerelések

I. STARCIEVICI

ELECTROTECHNIKUS és VILLANYSZERELŐ
Arad, Strada Eminescu 8. Telefon 17-11

Orvosi hír. Dr. Schatzmann — Bartos fogorvos (medic evreu) újból rendel. Arad, Str. Tache Ionescu 1. szám.

Üzleteket fosztogató társaságot lepleztek le Aradon. Az aradi rendőrség őrizetbe vette Nicolae Gheorghe sibiui, Marian Tanasie, Achim Ionescu és Herescu Anton aradi lakosokat, akik az utóbbi időben több üzletben lopkodtak különböző árukat. Herescu-nál nagymennyiségű, lopásból származó holmit találtak, a többieknél pedig ugyancsak lopásból származó bűröndöket.

Megszüntetett menetdíjkezdmény az arad-hegylaj villamoson. Megírtuk, hogy az aradhegylaj villamostársaság december 15-étől kezdődőleg a Pancota község—Pancota piaci megálló, 16-os megálló, Pancota állomás, Masca, Galsa, 13-as megálló, Siria, 12-es megálló, 11-es megálló, Poala Muntelui és 10-es megálló és Arad távolságokban az eddig engedélyezett általános menetdíjkezdményt megszünteti. December 15-től ismét érvénybe lép ezeken a távolságokon a régi rendes menetdíj.

A VISSZACSATOLÁSI KÖLCSÖN a legelőnyösebb feltételeket nyújtja az összes eddigi államkölcsönök között. A jegyzés tehát nemcsak állampolgári kötelesség, hanem jó befektetési lehetőség is.

Antonescu miniszterelnökhelyettes megbízása a bolgár és horvát külügyminiszterrel. Berlinből jelenti a Rador: Antonescu Mihai miniszterelnökhelyettes pénteken hosszabb megbeszélést folytatott Popoff bolgár és Lorkovics horvát külügyminiszterrel. Ugyancsak pénteken a román államférfi meglátogatta Tuka szlovák miniszterelnököt.

Danutescu munkaügyi államtitkár a német fővárosban. Berlinből jelenti a Rador: Danulescu Constantin munkaügyi államtitkár december elsőjén a német kormány meghívására Berlinbe érkezik. Az államtitkár Ley dr., a német munkafront vezetőjének vendége lesz.

Eltemették Mölders ezredet. Berlinből jelentik, hogy tegnap ment végbe Mölders ezredes, a tragikusan elhunyt német pilóta temetése, amelyen Hitler vezér is megjelent. Mölders ezredet Göring birodalmi tábornagy buszoztatta, aki mélyen átértett szavakkal emlékezett meg a fiatal ezredes hőstetteiről. Hangoztatta, hogy halála súlyos veszteség, de ennél sokkal nagyobb a német nép hite a végső győzelemben, mert ilyen hősei vannak. Göring marsall azután a temetőig kísért a gyászmenetet, amelyben az emberek tizezrei adták meg a végtisztességet. Mölders ezredet Richthofen és Udet vezéredek mellett helyezték örök nyugalomra.

Legideálisabb arczsépítő, finomító a FÖLDES-féle GENIUS arccrém. esteli és nappali használatra. Egy téglai ára 70 lei, GENIUS-puder egy doboz ára 70 lei, GENIUS-szappan 70 lei, FÖLDES GYÓGYSZERTÁR, ARAD.

Halálozás. Schmidt Zoltán 67 éves korában elhunyt. Temetése november 30-án, vasárnap délután fél 12 órakor lesz a régi zsidótemető halottasházában.

Huszonöt ezer amerikai tiszt spanyolul tanul. Newyorkból jelenti a Német Távirati Iroda: Az Associated Press úgy értesül Washingtonból, hogy az Egyesült Államok hadseregének és haditengerészetének huszonöt ezer tisztje kötelező módon spanyolul tanul. A jelentés hozzátette, hogy azok a tengerésztisztek is kötelesek spanyol nyelvet tanulni, akik a nyílt óceánon hajózó hadihajókon teljesítenek szolgálatot. (Rador.)

Járművek felülvizsgálása az aradi hadkiegészítőnél. Az aradi hadkiegészítő parancsnokság közli az érdekeltekkel, hogy a személy-, teher- és társasgépkocsikat, motorkerékpárokat és egyéb gépjárműveket a hadkiegészítő az alábbi sorrendben vizsgálja felül: december 1-én a 1—200, rendszámot viselő járműveket, 2-án 201—400, 3-án 401—600, 4-én 601—800, 5-én 801—1000, 6-án 1001—1400. Hetedikén azok a gépjárművek kerülnek felülvizsgálásra, amelyekkel a tulajdonos a kitűzött napon nem jelentkezhettek. Ugyancsak összeírják, felülvizsgálják és osztályozzák a lovakat, szerszámokat, kocsikat és keréknarokat is. Az összeírás december 1—10. között, a felülvizsgálás és osztályozás pedig december 11. és január 15. között lesz. A szarvasmarhákra és azok szekereire a fentiek nem vonatkoznak.

Tolvaj gyári munkások. Az aradi Astragvár igazgatósága jelentést tett a rendőrségen, hogy Plian Dezideriu és Buzescu Ioan munkások szerszámokat loptak a műhelyekből. A munkásoknál házkutatást tartottak és a lopott dologokat megtalálják náluk. Mindkettőjük ellen megindult az eljárás.

Mit látunk a víz alatt? A mi szemünk a levegőben való látáshoz alkalmazkodott és ezért a víz alatt csak életlenül ismerjük fel a tárgyak körvonalait. Cornis amerikai optikus feltalálta a vízalatti szemüveget, olyan sajátságosan csiszolt üveget, melynek segítségével éppolyan jól látunk a víz alatt is, mint a szabad levegőn. A vízalatti szemüvegnek nagy jelentősége lesz mentési kísérleteknél.

CORSO (ARAD)
Tel. 23-64

Előadások 3, 5, 7'15 és 9'15-kor

Délelőtt 11'30-kor matiné

Ma, vasárnap egy rendkívüli premier!

Nagy áldozatok árán sikerült megszerezniünk a legszebb és a legújabb amerikai slágert
filmét telítve ötlettel, humorral

Örökké a tiéd

LORETTA JOUNG, DAVID NIVEN

A legújabb O. N. T. és UFA hradók a legaktualisabb háború eseményekké

Stoikovits József

fényképészeti műterme.

Uj helyisége: Arad, Bul. Reg. Maria 19.

Művészi gyermek felvételek.

Ügyeletes gyógyszerlárok

Vasárnap, november 30-án Aradon a következő gyógyszerlárok tartanak éjszakai szolgálatot: Angel (Catedralei-tér), Omescu (Regina Maria-ut) és Kesztenbaum (a gyermekórával szemben.)

Hétfő, december 1-én az ügyeletes gyógyszerlárok Aradon a következők: Niedermayer (Szerb palota), Kain (Avram Iancu-tér) és Hajós (a prefektúrával szemben.)

Mozi

Vasárnap és hétfőn a mozik műsora Aradon a következő: Corso: Örökké a tied (amerikai film). Forum: A jó házasság titka (amerikai film).

A sibiui mozik műsora december 5-ig a következő: Apollo: A svéd csalogány (Ilse Werner, Kari Diehl). Corso: Valutacsepések (Olga Tschachova, Willy Fritsch). Rio: Cigánylány szerelme (Estrelita Castro, Miguel Ligeró).

SPORTTESEMÉNYEK

A svájci labdarugóbajnokság állása

A válogatott mérkőzések ráterelik a figyelmet a svájci labdarugás első vonalbeli csapatainak a bajnokságára is. A bajnokság állása november 22-én a következő volt:

1. Zürich	9	6	1	2	23:16	13
2. Young Fellows	8	6	—	2	11:7	12
3. Servette	9	5	2	2	26:11	12
4. Lugano	9	4	4	1	14:7	12
5. Cantonal	9	5	2	2	24:13	12
6. Grasshoppers	9	4	4	1	16:10	12
7. St. Gallen	8	5	1	2	14:15	11
8. Grenchen	9	5	1	3	17:8	11
9. Young Boys	9	3	2	4	12:12	8

10. Biel	9	2	2	5	14:27	6
11. Lausanne	9	2	1	6	15:14	5
12. Luzern	9	1	2	6	6:24	3
13. Nordstern	8	—	2	6	6:19	2
14. Chaux de Fonds	8	1	—	7	4:19	2

A fenti száraz adatok is képet nyújtanak a svájci labdarugásról, amely különben a magyarok elleni elvesztett mérkőzés után a közeljövőben két újabb válogatott mérkőzésen mérni össze erejét. A svájci válogatott december 26-án karácsonykor Madridban szerepel a spanyol válogatottal szemben, míg január 1-én Lisszabonban a portugálokkal játszik.

A timisoarai kerületi bajnokság mai műsora

A kerületi bajnokságban ma négy mérkőzést játszanak, melyek közül kettő Timisoarán, míg kettő vidéken kerül előtérre. A műsor: Pátia—Vulturii az Electrica-pályán félháromkor, Juventus—SSAM a Juventus-pályán félháromkor. Metalosport—Ancora Ferdinandon és CS Bocsa—Progresul Bocsa-Montanán.

A Basarabiai-Kupa mai mérkőzései

A Basarabia-Kupa küzdelmeinek során, ma néhány elmaradt mérkőzést játszanak még le. Ezeknek a műsora:

V. csoport: Alba-Iulia: Unirea MV—SGS. Sibiu: —Universitatea, VII. csoport: Braşov: UAB —Metrom. VIII. csoport: Ploesti: FC Ploesti—Concordia. IX. csoport: Galati: DVA—Franco Romana.

Sporthírek mindenfelől

A magyar NB I mai — őszi utolsóelőtti — fordulójának műsora: SalBTC—Elektromos, Gamma—DiMAVAG, Szolnok—Ujvidék, Lampart—WMFC, Kispeszt—NAC, Ujpest—Ferenéváros, SzVSE—KolAC, MAVAG—Szeged. A mai forduló kiemelkedő eseménye az Ujpest—Ferenéváros „örökragadó”. Az Ujpest ebben az őszi bajnokságban még veretlen és a jobb gólarányával vezet a WMFC előtt. A Ferenéváros a negyedik és négy ponttal maradt el a két vezető csapatától, úgy hogy nagy szüksége lenne egy Ujpest elleni győzelemre, ami azonban nem valószínű, ha figyelembe vesszük az Ujpest múlt szombati határozott győzelmét a NAC felett.

Párisban az immár hagyományos teniszversenyt az idén is megrendezték. A férfiefgyest Jamain nyerte meg. A döntők eredménye: Férfiefgyest: Jamain—Dessair 5:7, 6:1, 7:5, női egyes: Seghers—Kleinadel 6:3, 6:4, férfipáros: Boussus, Gentin—Destremau, Bernard 6:2, 6:2, vegyespáros: Dessair, Horner—Laval, Mellerio 6:3, 6:3.

Fordításokat,

okmányokat, irodalmi és szakmunkákat, román, német vagy magyar nyelvről vagy nyelvre, válfalok. Levelezőlap érdeklődésre vála-zolok. Timisoara III, Strada Rusu Sirianu 2 sz.

Németországban betiltották, hogy 21 évet be nem töltött fiatal atléták 15 km-nél hosszabb távon indulhassanak. Ezáltal akarják a fiatalokat az esetleges túlerőltetéstől megóvni, ami könnyen nagyfoku letérsre vezethet.

Beviacqua nyerte az olaszok utolsó idei városán keresztüli futóversenyét. A 9,7 km-es (?) távon 29:37,4 mp-es idővel győzött a kistermetű, de rendkívül szívós versenyző a 30:18,6 alatt befutó Lippi és a 30:26,8 mp alatt befutó Torassa előtt.

A magyar NB I góllövőlistáján a szegedi Kalmár érte el először a 15 gólt. A sorrend Kalmár után ekkor (XII. fordulón) ez volt: 14 gól: Finta (Ferenéváros), 11 gól: Mészáros (Kispeszt), Sárvári (NAC), Zsengellér (Ujpest), 10 gól: Csuberda (SalBTC), Jakab (Ferenéváros), Kalocsai dr. (Ujpest), Kiszely (Ferenéváros), 9 gól: Jenőfi (Lampart), Korom (Szolnok), Nagy (Szeged), Sárosi dr. (Ferenéváros), Szántó (Szolnok), Toldi (Szeged), Turay II (Gamma), 8 gól: Gyetvai (Ferenéváros).

Svájc B-válogatottja a megszállt Franciaország válogatott labdarugó csapatát 4:3 arányban legyőzte Lyonban, ugyanaznap amikor a magyar válogatott Zürichben győzött. A francia csapatban Korányi III (Séte) is játszott, mégpedig közönségszert.

A magyar NB I első 12 fordulójában összesen 370.100 néző volt jelen a mérkőzéseken. A legtöbb néző 42.200 a 10. fordulón volt.

Az ostmarki labdarugóbajnokságban nyolc mérkőzés után az Austria vezet 14 ponttal a Vienna előtt, amelynek 12 pontja van. Harmadik a Wacker, 4. FC Wien, 5. Rapid.

A VÖRÖS POKOL

Pjotr Fedorovics Tobeljev élményei a vörös paradicsomban.

A DELI HÍRLAP EREDETI REGÉNYE

Írta: ANDREJ ANDREJOVICS KRIMOV

91

— Meghalt Sztalin?
— Nem tudom, — válaszoltam bizonytalanul és leültem.

Idegesen, kapkodva elmondottam a feleségemnek mindent, amit a merénylet után láttam.

Ez jóformán semmi sem volt.

Aztán nagy kortyokban kiittam a forró teát, amelyet a feleségem elébem tett. Az üres csészét olyan hevesen helyeztem vissza a kistányérra, hogy nagyot koppant. Csoda, hogy el nem tört.

— Galambocskám, — mondtam olyan érdes hangon, hogy attól szinte magam is megijedtem, — visszamegyek a városba. Meg kell tudnom valamit bizonyosat a merényletről.

Főállottam, hogy induljak.

Azonban a feleségem abban a pillanatban két karját vaspántként fonta a nyakam köré és forró arcát odaszorította az enyémhez.

— Pjotr, — könyörgött és megfélekedezett róla, hogy álnévemen Alexejnek szólítson, — Pjotr Fedorovics, a kazáni Szent Szűz Isten-anya rá kérlek, ne hagy most magamra. Nem bírnám el az egyedüllétet. Valószínűleg nem tudnál meg a városban többet a merényletről, mint amennyit tudsz. Távolléted alatt egyre remegnek érted. Hiszen bizonyos, hogy a rendőrség kopói és besugói most fokozottabb szorgalommal dolgoznak, mint bármikor és mindenki felkelti a gyanújukat, aki a merénylet felől tudakozódik. Milyen könnyen lehet, hogy véletlenül éppen ilyen vérebtől találjal valamit kérdezni, ami gyanússá tehetne. Mi lenne belőlem, ha téged letartóztatnának?

Csittítottam, igyekeztem rábeszélni, hogy egyezzek bele elmenetelembé és megígértem, hogy legfeljebb egy órán belül visszatérek. Azonban nem tudott megnyugodni.

— Nem, nem, — hajtogatta izgatottan, — nem engedlek el. Távolléted minden perce örökkévalóságnak tűnne fel előttem. Meg aztán kérdés, hogy egy óra alatt megtudhatsz-e valamit. Lehetséges, hogy tovább maradjál.

— Megígérem, hogy akár megtudok valamit

egy óra alatt, akár nem, pontosan visszajövök.

— Ne menj el, ne menj el, — kérlelt, — maradj mellettem. Ne harj el. Várj reggelig. Zabálj meg kiváncsiságodat reggelig. Nézd, én se beszélék már a dolgról. Ha Isten akarta, hogy sikerüljön, hát sikerült. Ha pedig Isten úgy végezte, hogy Sztalin egyelőre még életben maradjon és népünk még tovább is szenvedje a kommunizták véres kegyetlenségét, akkor ez ellen hiába lázadozunk. A jó Isten egyedül tudja, hogy mikor következik be megváltásunk ideje. Határtalan bölcseségével bizonyára már meghatározta az órát. Ha ez az óra ma délután ötkor már ütött, megtudjuk reggelre, de ha még nem következett be, akkor reggel is elég korán tudjuk majd meg.

Végül is megígértem a feleségemnek, hogy nem megyek már az est folyamán hazulról.

— Köszönöm, Pjotr, — hálálkodott csillogó szemmel.

Oththonmaradásom biznyságául felvettem házikabátomat és cipőmet papuccsal cseréltem föl.

— Kérek vacsorát és utána még egy teát, — mondtam derűsre fogott hangon, — aztán beszéljünk másról.

— Igen, igen, — beszélt a feleségem és minden szava úgy hangzott most már mint gerlebugás, — majd másról beszélünk.

Hamarosan asztalt terített, konzervhalat bontott és szétosztotta tányérjainkon, aztán kenyeret és sajtot tett az asztalra.

— Jó étvágyat kívánok az én férjcskémnek, lelkecskémnek!

— Az étvágyam az enniváló láttára alaposan megjött, — kacagtam.

Kedélyesen, egymást kínálgatva és buzdítva megvacsoráztunk, utána feleségem teletöltötte csészéinket párologó, illatos teával.

Nevete szólítottam:

— Hát most beszéljünk másról. De miről?

— Én tudom, hogy miről. Délután, amikor egyedül voltam ideháza és gondolkodtam, egyszerre belibeggett a szobába valaki és megsugta nekem, hogy mit mondjak majd az én Pjotrskámnak.

— Talán Alexejnek, Aljesenkáknak, édeském, — kedélyeskedtem.

— O, nem. Aki a mondanivalót sugallmazta, határozottan rámparancsolt, hogy Pjotrnek adjam át az üzenetét.

— Legyen meg a te akaratod, Olga Nikodémovna.

— Hohó, csak hogy amikor te nem vagy Alexej Nikájevics, akkor én sem lehetek Olga Nikodémovna, hanem Anna Grigorovna, édes bojárócskám,

erdei rigócskám.

— Jó, légy most Anna Grigorovna, hiszen magunkban vagyunk és szavainkat nem hallja senki. Azonban mondjad már, kedveském, ki üzent nekem?

— Angyal, — mondta a feleségem és az arca úgy fénylett, mintha a szentek gloriája fonta volna körül.

— Angyal, mondd? — csodálkoztam.

— Bizony angyal és pedig őrzőangyal.

— A te őrző angyalod? Vagy az enyém?

— Nem, nem, egyikünké sem. Valaki másé.

— Kicsi?

Alig hallhatóan kérdeztem ezt. Azonban szerettem volna a földre borulni Anna Grigorovna kicsiny lábai elé, annyira meghatódtam a sejtéstől, amely lelkeket hatáimába kerítette.

Mielőtt azonban térdre omlhattam volna, Anna Grigorovna, akinek orcáját a ragyogó rózsaszín úgy elborította, mint napfelkeltekor a hajnalpír az eget, hirtelen a vállamra hajtotta fejcskéjét, átölelt és zokogott.

Zokogása azonban nem a fájdalom forrásából fakadt. Éreztem, hogy öröm és boldogság szorítja két szeméből a könnyáport és öröm és boldogság remegteti meg gyenge testét.

Sírása lassudott, aztán megszűnt.

Zsebkendőjével letörölte a könnyek nyomát. Továbbra is vállamra borultan maradt és úgy suttogta:

— Pjotrusenka, halljad, amit mondani akarok

— Mondjad, gyöngyvirágočskám.

— Délután, amikor egyedül ültem és ölbetejjel kézzel töprengtem a jövő felett, egyszerre úgy tűnt fel nekem, mintha kicsi angyalszárnyak lágy suhogását hallanám. Kimeredt szemmel néztem észjellel a szobában, de nem láttam semmit. És akkor egyszerre nem a fülemmel, hanem a lelkemmel hallottam édes menyeyi, csilingelő angyali beszédét. Az angyal, aki nem láttam, de itt tudtam a szobában, így szól hozzám:

— Anna Grigorovna, én vagyok a te születendő gyermekeknek őrzőangyala! Eljöttem, hogy jelentsem neked a gyermek közeledését. Közlődj az ég hirađását férjeddal, Pjotr Fedorovicssal.

A feleségem elhallgatott és még forróbban suttogott.

Nem tudtam szólni.

Ámde egyszerre csak éreztem, hogy forró nedvesség önti el két szememet. Könnyeim először csak szivárogtak, aztán mind sürűbben ömlöttek. Végül már úgy zokogtam, mint kevéssé előbb Anna Grigorovna. De jólesően éreztem, hogy az én sírásom örömből és boldogságból fakad.

(Folytatjuk)

= KÖZGAZDASÁG =

Emelték a postai díjszabást

A postavezérgazgatóság köztudomásra hozza, hogy a 893. számú rendeletörvényben meghatározott társadalmi segélyalap megteremtése érdekében új postabélyegeket hoznak forgalomba, amelyek a jelenleg érvényben levő díjszabással szemben harminc százalékos emelést jelentenek. A harminc százalékos emelést a társadalmi segélyalapra fordítják.

Az új bélyegeknél 1941 december 1-től 1942 február 1-ig van bérmentesítő ereje és ez alatt az idő alatt az Ófelsége I. Mihai király arcképével ellátott bélyegeket helyettesítik. 1941 november 30-án éjfélkor ideiglenes hatállyal érvényüket veszítik azok a postabélyegek, amelyeken Ófelsége I. Mihai király arcképe szerepel. Az új bélyegek valamennyi postahivatalban és dohányboltokban kaphatók.

Az új postai díjszabás a következő:
Egyszerű levél helyben 9 lei.

Egyszerű levél az ország más részébe 11.50 lei.
Egyszerű levelezőlap egységesen 6.50 lei.

Szerencsekivonatokat tartalmazó névjegyek és nyomtatványok 3.30 lei.

Ajánlási díj helyben 9.50 lei.

Ajánlási díj az ország más részébe 14.50 lei.

Expressz díj helyben 17 lei.

Expressz díj az ország más részébe 26 lei.

A külföldi díjszabás változatlan maradt, de a külföldi levelezésnél is az új bélyegeket kell használni.

Belföldi viszonylatban a hatóságok hivatalos levelezésének, újságoknak, időszaki sajtótermékeknek, a vakok levelezésének, valamint a katonai postai levelezőlapok díjszabása maradt változatlan, de ezentúl is csak az új bélyegeknél van bérmentesítő ereje.

BORCETGYÁRAK KEDVEZMÉNYE. A pénzügyminisztérium rendeletileg december 1-ig meghosszabbította a borcetetgyárainak azt a kedvezményét, amely megengedte, hogy direkttermő szőlőből állítsanak elő ecetet.

Besszarábiai és bukovinai szőlőültetvények adómentessége. A pénzügyminisztérium rendeletet adott ki, amelynek értelmében 1942 március 31-ig mentesítést biztosított a besszarábiai és bukovinai szőlőültetvények után fizetendő adóra. Hasonlóképpen illetékmentes a két tartományban a borfogyasztás.

Vendégjátékok levő szintársulatok adókedvezménye. A pénzügyminisztérium visszavonta a vendégszereplő körúton levő szintársulatok rendkívüli adókedvezményét. Azok a társulatok, amelyek jelenleg uton vannak, a tizennégy százaléknál kisebbre megállapított adókulcs esetében ismét tizennégy százalékot tartoznak fizetni.

Finnországban emelik az adókat. A finn államelnök törvényjavaslatot terjesztett a parlament elé, amely az állami jövedelmek növelése érdekében jelentős adóemeléseket tartalmaz. Így a jövedelmi adót ötven százalékkal, míg a vagyon után fizetendő adót száz százalékkal emelnék. Az emelés január elsejétől lépne életbe. Megjegyzendő, hogy a mostani költségvetési évre már emelték az adókat, amely ötven százalék volt a vagyon utáni adó és husz százalék a jövedelmi adó esetében.

MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁSOK BETEGSEGÉLYZŐ ILLETEK MENTESÉGE. A földművelésügyi minisztérium közbenjárta a központi társadalombiztosító pénztárnál annak érdekében, hogy a mezőgazdasági bérszerződésekről szóló törvény értelmében a mezőgazdasági munkások ne fizessenek illetéket a betegsegélyző pénztárnak.

Új maximális árak Bradon. Népliszt nagyban 16.70 lei, kicsinyben 17.50 lei, finom liszt nagyban 56 lei, kicsinyben 58 lei, hetven dekagramos népkenyér 12 lei, hatvan gramos péksütemény 4 lei, napraforgómag olaj 72 lei, tökmag olaj 131 lei, kilencfokos borocet 89 lei literre. Bab 20 lei, marhahús 110 lei, bordászelet 140 lei, sertészsír 170 lei, nvers szalonna 200 lei, zsír és hárj 210 lei, bivalvhus 90 lei, juhhus 80 lei, Pasztörizált vaj 270 lei, parasztvaj 170 lei. A rendelet előírja, hogy kenyeret, húst, zöldség- és főzelékféléket csak helybeli lakosnak lehet eladni, a felsorolt élelmickeknek a város területéről történő kivitele tilos. A zsidók csak délelőtt tíz óra után vásárolhatnak a piacon.

Megbüntetik a gépkocsitulajdonost, aki nem fizeti az adót. A pénzügyminisztérium megállapította, hogy egyes gépkocsitulajdonosok azzal az indoklással, hogy járművéket elrekvirálták, nem fizetik a kocsis utáni adót. Most a minisztérium szigorú utasítást adott az alárendelt szerveknek az ellenőrzés végzésére. Azt a gépkocsitulajdonost, aki nem fizette ki esedékes adóját, tízezer lei pénzbírsággal büntetik.

„OGLINDA”

üveg feldolgozó üzem

Tükrök, csiszolt és matt mintásüvegek I-a kivitelben

Arad, Strada Episcopiei 48 sz.
(volt Consistoriul 42) Tele' on 14-17

Sváje jövő évi költségvetése. A svájci szövetségi tanács a jövő évi költségvetés kiadási tétéleit 479 millió 700 ezer frankban állapította meg az idei 523 millió 500 ezer frankkal szemben. A bevételek rovatában szereplő összeg 444 millió 900 ezer frankról 341 millió frankra változott.

Hivatalos devizaárfolyamok. (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti). Szabadforgalmu devizák (90 százalékos felárral): Dollár 187.60—193, svájci frank 43.76—45.49. Kliring devizák: Drachma 1.21—1.22, dinár 2.898—3.05, német márka 59—60, szlovák korona (38 százalékos felárral): 4.68—4.77, pengó 23.50—27, dán korona 30—30, finn márka 2.50—2.50, török font 92—92, francia frank (38 százalékos felárral) 3.12—3.24, olasz lira 9.50—9.50 le-va 1.60—1.68. Font devizák (90 százalékos felárral): Angol font 756.77—786.60, egyiptomi font 776.15—806.74, palesztinai font 759.62—789.55.

Határidő napló

DECEMBER 1:

Falusi birtokok és beépített telkek jövedelme utáni adómegállapító bizottságok megkezdik munkájukat.

DECEMBER 3:

Gyapotfonódnaknak a nemzetgazdasági minisztérium nyersanyag osztályához külön a katonai és külön a polgári célokra kapott nyersanyag, gyártott és leszállított gyapotfonódnaknak kéthetenkénti bejelentési kötelezettségének határideje.

Allami méntelepek és lóversenyistállók eddig a napig tartoznak jelentést tenni a megyei gabonahivatalnak a rendelkezésükre álló zárólt árpakészletről, valamint az állatok fajáról és számáról.

DECEMBER 5:

Börccserző üzemek a községi elöljáróságnál, vágóhidak a közellátási államtitkárság termelési osztályával tartoznak jelentést tenni az előző havi börtényről.

Az 1941. és előző évek tavaszi vetéséből származó zárólt buzakészletek bejelentése a községházákon, vagy a mezőgazdasági kamaránál.

DECEMBER 6:

Sörgyáraknak és az árpát nyersanyagnak használó vállalatoknak a következő adatokat tartalmazó nyilatkozat benyújtási határideje ezen a napon jár le. 1. A gyártás tárgya, termelési kapacitás és a folyó év havonkénti termelési átlaga. 2. Szükséges árpamennyiség. 3. A nyilatkozat beadásának időpontjában rendelkezésre álló árpamennyiség.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST VI., EGYETEM-U.

Hotel Szabó a belváros köléppontjában fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központifűtés, hideg-meleg folyóvíz, telefon stb). Polgári szálló, polgári árak!

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

Az apróhirdetések eredménye minden körülmények közt gyors és biztos. ALLÁSKERESÉS rovatban szavanként egy lei, legkisebb apróhirdetés tíz lei. Vastag betűvel szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés husz lei. Minden más rovatban legkisebb apróhirdetés 15 szög 20 lei, minden további szó egy lei. Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szög 30 lei, minden további szó kettő lei. Jelige és „Cim a kiadóban”-hirdetések után öt lei pótdíj fizetendő. Apróhirdetéseket felvesz I. kerületben: Déli Hírlap kiadóhivatala, Piata Bratianu 3. Tel.: 28—10. II. kerületben: Hayer-tözsde, Str. 3 August 17. — Popovici trafik, Pia ta Badea Cârta 3. — Kardos trafik, Piata Traian (Szerb templom mellett). — Grosz-trafik, Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: Grozescu trafik, Pta Küttl. — Pribac Mária trafik (Corso mozi mellett). — Welter-trafik, Pta Dragalina 6. Tel.: 45—06. — Wittek trafik, Bulv. Regele Carol 54. — Colicija trafik (v. Galgöczy), Str. Bratianu 15/a. Tel.: 45-13. Apróhirdetéseket Aradon felvesz Rudolf Mosse hirdetési-iródája (Strada Eminescu 8. Telefon 17-11).

Alkalmazás

Vámmalomhoz azonnali belépésre keressük jó bizonyítványokkal rendelkező főmolnárt. Terézia-malom, Denta. (2850)

Szerelőt, lakatost felvesz Hercules-szikvizgyár, Timisoara III., Str. Ion Vasii 4. (2849)

Manikűrös, vasondoláló kisasszonyt állandó munkára felvesz Salon Pirosky, Arad, Str. Bratianu 2—4. sz. (4511)

Szobaleányt jó bizonyítvánnyal felvesz. Cim: Arad, Str. Iosif Vulcan 3. sz. (4490)

Jól főző mindenfelvétetik azonnalra, vagy december 15-re, elsőrendű helyre. Jelentkezés délután 5—7 között. Villa, Timisoara III., Str. Odobescu 13. (2851)

Fenőmestert (Schleiferost) keressünk azonnali belépés mellett. „Barsana” S. A. R. fosta A. Kocsis si Fii S. S. A. Brasov, Calea Bucurestilor 35. (3241)

Valódi házikoszt

szerény áron, elvitelre, Arad, Str. Rusu Sirianu 20. Ajtó 2. szám.

Női konfekciókábátokhoz gyakorlott gépmunkás felvétetik. Budeanu, Arad, Piata Avram Iancu 11. I. em. (4503)

Állást keres

Tiszteletre méltó, megbízható, erős, egészséges, középkorú kereszény házaspár, elszegényedett kiskereskedő elhelyezkedést keres. Jó bánásmódról reflektálnak. Kifőzdébe, kázinóba, mézáróshoz, ahol a főzésben is segédkeznek és a vele járó munkát is elvégzik. Lakásuk van. Megkereséseket „Szerény igényekkel” jellegre a timisoarai kiadóba kérnek. (2833)

Középkorú tanítónő keres megfelelő szellemi munkát, beszél és ír (gépen) románul, németül. Rendelőbe, üzletbe, raktárba stb. Vállal gyermekgondozást, egész vagy félnapra. Elmegy anyahelyettesnek, ápolónőnek, házzetónőnek 7 éves fiával. Gazdasághoz, állatok ki-neveléséhez ért, szab varr, főz. Vidékre is megy. Cim a timisoarai kiadóhivatalban. (2902)

Leépített magyar okl. gazdatiszt. szerény igényű, megbízható, azonnali belépésre állást keres, mint házzgondnok, raktárnok, vagy ehhez hasonló. Szives megkeresések Burk F., Timisoara, Str. Lenau 8, címre kéretnek. (6453)

Ha lakaréktűzhelye nem süt, vagy sok tüzelőanyagot fogyaszt, szakemberrel kitapasztom. Lap után házhoz jövök. Gál, Timisoara III., Str. Porumbescu 19. sz. (2863)

Mint közreműködő társ állást keres árja magánhivatalnok, hosszú évi praxissal gyári és kereskedelmi vállalatban. Ajánlatokat „Önálló munkaerő” jelígre a timisoara kiadóba kérem. (2860)

Oktatás

Szabásati tanfolyam nyílik meg december 1-én a szabásati tanintézetben. Szabásati akadémia, Haas Hermann, okl. szaktanár vezetése alatt. Timisoara I., Piata Unirii 5. (2823)

Lakás

3 szobás, parkettás lakásonat fürdőszobával Aradon, Piata Avram Iancu, elcserelem 2 szobás modern lakással, bármelyik mellékületben. Cimeket „Cesere” jelígre alatt Rudolf Mosse Arad, Str. Eminescu 8. továbbit. (4484)

Keresek modern butorozott szobát, penzióval vagy anélkül, fürdőszobával, vagy fürdőszobahasználattal, a Belvárosban, vagy a Belvároshoz közel, mielőbbi beköltözésre. Cimeket szívességből átvesz „Ageco” Timisoara I., Bulev. Regele Mahaj I. 8. szám. Telefon: 19-19. (2859)

Bármennyit fizetek elegáns, különbejáratu szobáért, fürdővel, a IV. kerületben. Cim a timisoara kiadóban. (2862)

Butorozott szoba kiadó. Ugyanott egy pár csizma és galocsni, alig használt, eladó. Cim a timisoara kiadóban. (2852)

Fiatal izraelita házaspár keres egy szoba-konyha, éléskamrás lakást, esetleg elő és fürdőszobával. Mezei, Arad, Str. Caragiale 12. (4500)

Keresek egy bizalmi családnál lakást, havonként kétszer 24 órai otlétre, ha faluról bejövök, míg ügyeim elintézem. Ajánlatok „Bizalom” jelígre Arad, Str. Eminescu 8. szám alá. Rudolf Mossehoz. (4501)

**Veszünk Platina, brilli-
arany, antik ékszereket,
ezüst evőeszközöket, tálcá-
kat és tárgyakat, bronz és
dísz tárgyakat**
Joanovicu si Hartmann
Arad, Minorita-palota

Adás-vétel

A Tempo bizományi üzlet Arad (Fischer Eliz-palota) ajánl: keleti és belföldi szőnyeget, íróasztalokat, varró- és irógépeket, hálószoza-, ebédlo- és szalonbutorokat, csillárokat, festményeket, rekamiéket, kasszákat, egyes butorokat. Porcellánok és dísz tárgyak nagy választékban. Veszünk megbízóink részére: teljes lakásberendezéseket, modern és antik butort, szőnyeget, ezüstöt, varrógépet, nemes porcellánt. Tempo, Arad (Fischer Eliz-palota). Telefon: 19-75. (4250)

Varrógépet veszek és javítok, Shambura Arad, Calea Banatului 12. (4459)

Varrógépek, irodaberendezések, irógépek, hálószozabák, ebédlo, matracok, otomanok, Thonet-székek olcsón eladók. Megvételre keresünk kombinált szobát, ebédlo és teljes lakberendezést. Timisoara IV., Piata Küttli 2, az udvarban. (3239)

Olcsón eladó amerikai porszívókészülék, 110 voltos, és szoba-evezőkészülék. Timisoara I., Str. Gen. Grigorescu 4. szám. Földszint, a műhelyben. (3234)

Szerszámmal, som és veresgyűrű, 40-50 mm. átmérőjű, száraz, nagyobb mennyiségben kapható, Telefon 10-95. Arad. (4486)

Köszönetnyilvánítás

Ezton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, akik drága jó édesanyánk elhunyt alkalmából minket felkerestek, vigasztaló szavaikkal nagy fájdalunkat enyhíteni igyekeztek, a ravatalra virágot, koszorút helyeztek és drága halottunkat utolsó útjára elkísérték.
Arad, 1941 november 29.

A GYÁSZOLO KOTILLA CSALÁD

KAJTOR uriszabó a legújabb divat szerint készít izléses ruhákat. Timisoara III. Str. Odobescu 20. (2830)

Négykerekű, lapos felületű kezi, esetleg 1 ló után könnyű kocsit, lehet rugós is, kerestetik. Kohn, Arad, Bulev. Regele Ferdinand 22. (4437)

Si-léc eladó. Timisoara IV., Str. Sturdza 41. Duvald cipésznél. (2853)

Máris megrendelheti a legszebb karácsonyi ajándékot, egy szép, kézzel kötött Jumpert, kosztümöt, vagy Norvégkötéssel egy sipulovert. Daru Olgánál. Arad, Str. Blanduziei 12. (4436)

Rádió, Minerva, jó állapotban, eladó. Érdeklődni Timisoara IV., Piata Dragalina 5. I. em. 5. (3237)

Wertheim-kassza megvételre kerestetik. Cimeket kérjük a timisoara kiadóban leadni. (6600)

Műszaki továbbképzés

Matematika, elektrotechnika, mechanika, műszaki rajz

Ing. L. KELEMEN

Timisoara IV, Str. Mureşeanu 10, Et. II

**Bányavidéken jóforgalmu üzlet, italmé-
rrel családi okok miatt sürgősen el-
adó. Megvételre elegendő 300-350 ezer
lei. Cim: Rudolf Mossenál Arad, Strada
Eminescu 8. (4483)**

**Férfibiéki, jó állapotban, eladó. Timi-
soara V., Str. Dr. Sagovici 11. (2855)**

**Tisztítórongyot veszek. Friedrich, Timi-
soara II., Str. Cogalniceanu 8. (2716)**

**Olcsón eladó 2 drb. „Ford” motor,
1926-os, jó állapotban, 1 drb. négy pólus-
os Bosch-mágnesgyújtó, 1 drb. három-
colos centrifugapumpa, hozzávaló cső-
vekkal, 1 drb. ló-járgány, 1 drb. egyen-
áramu dinamó 110 volt. Amp. 1/2 kilo-
wattos. Cim: Hentiu Pavel, Cermeiu,
jud. Arad. (4491)**

**Olcsón eladók: ebédlokredecnek asztal-
lal, új 36-os gumitalpu cipő, 36-os hóci-
pő új, 4 m. szanzánselyem, vadmacska-
kabát, villanyfűző, libatömőkészülék,
szétféjtett angoliszövet, férfisporkabát,
hangulatlámpaállvány és szobatorna.
Timisoara I. Str. Aprodul Movila 3. Fel-
ső csengő. (2861)**

Angora-gyapjút

veszek állandóan a legmagasabb napi áron

Angar, Periam

Angora yapjufonóda

**Grete-nőikalapszalonom megszünése, il-
letve áthelyezése folytán a még raktá-
ron maradt kalapokat stb. mélyen le-
szállított áron az üzleti órák alatt laká-
somon, Timisoara III., Spl. Tudor Vla-
dimirescu 7. szám, folytatólagosan áru-
sitom. Alakításokat már 150 leitől vál-
lalok. (2841)**

**Eladó Singer karikahajós stikkelő var-
rógép. Timisoara IV., Str. Fröbl 36. Ajtó
11. szám. (3240)**

**Eladó új selyempipő, fekete, arannyal és
antilop, 37-es lábura, vitrintárgyak, új és
használt toll. Timisoara I., Str. 10 Mai
3. szám. Menczer. (2858)**

**Modern új emeletes ház, kényelmes há-
rom szoba és mellékkeliséggel, iparte-
leptel együtt a Mures partján, Sava
Raicu, végén eladó. Arad, Str. Crucii
5. szám. (4513)**

**Columbia koncertgramofon, kitünő álla-
potban, valamint si-felszerelés eladó. Ti-
misoara III., Str. Doja 5, ajtó 2. (2865)**

**A napokban jelenik meg Welter Ilona
verseskönyve. Megrendelhető: Rudolf
Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (2900)**

**Egy Panker-féle golyós csapágyas gyer-
mekkocsi, egy Standard-rádió, egy cink
fürdőkáád, egy ballon-kerékpár eladó.
Arad, Str. Grivitei 2. (4517)**

**Ajándéktárgyak, porcellán- és üveg-
árakban; jénai tűzállóedények
kaphatók**

**L. Schmidt
sz. Schuster-nél**

Timisoara I., Str. Lonovics 3. szám.
Telefon: 22-46.

**Eladó sürgősen Arad környékén 35 da-
rab hasas merinói anyajuh. Cim: Rudolf
Mosse Arad, Str. Eminescu 8. (4505)**

**Nagyváradon egy ház eladó. Érdeklődni
Arad, Str. Marasesti 66. Fodrászüzlet-
ben. (4506)**

**Egy üstházat, 56-58 átmérőjűt, meg-
vételre keresek. Budeanu, Arad, Piata
Avram Iancu 11/a. I. emelet. (4504)**

**Központi fűtésre Strebel, vagy Höntsch
kazánt, esetleg injectorral és néhány
vashordót veszek. Arad. Telefon 16-04,
vagy 21-98. (4499)**

**Modern sötét dióhálót, keveset haszná-
lat, megvételre keresek. Arad, Strada
Blanduziei 21. Perveiler. (4502)**

**Középtermetű urinó részére keresek fi-
nom bundát, Breitschwanz, avagy apró
szőrű finom perzsa anyagból. Ajánlató-
kat „Örnagy” jelígre a timisoara ki-
adóba kérek. (2866)**

**Nercet vagy nyestet vennék, 2-4 dara-
bot. Cimeket Rudolf Mosse Arad, Str.
Eminescu 8. alá kérek. (4514)**

Zongorát keresek megvételre

Csakis kiváló, világmárkás, telje-
sen jó állapotban. Csakis eladóval
tárgyalok. Ajánlat pontos címmel
„KOMOLY VEVŐ” jelígre alatt a
kiadóhivatal továbbit.

**Fehér damasztabroszok és törülközők
olcsón eladók. Timisoara I., Str. Mercy
1. szám, ajtó 14. (2864)**

**Keresek egy jobb- és egy balkaros cilin-
dergépet, Lyone, Arad. Rendőrségi-
palota. (4512)**

Különbélc

**Bérbevennék 20 holdtól 100-ig tanya-
birtokot, 8-10 évi bérletre. Cimeket
Locotinent Clujan Adrian, Savarsin
Jud. Arad, kérek. (4477)**

**Jólmenő üzletbe vagy üzembe 500.000
leiel betársulnék. Ajánlatokat „Tiszta
árja vagyok” jelígre a timisoara ki-
adóba kérek. (6481)**

**Társulnék jóforgalmu üzletbe közremű-
ködéssel. Cimeket „Biztos megélhetés”
jelígre a timisoara kiadóba kérek.
(2848)**

**Asztalos-műhely kiadó, gépekkel, vagy
anélkül. Timisoara II., Str. Telegrafului
32. szám. (2827)**

Raktárnak

alkalmas száraz helyiséget ke-
resek. Ajánlatokat „Kisebb”
jelígre a timisoara kiadóba
kérek

**Használt paplanokat újjá dolgoz át, már
250 leiert is. Glück, Arad, Str. Baritiu 8,
Piata Avram Iancu mellett. (6000)**

**Vállalok minden kézimunkát, gyapjufu-
nából is, kötés, horgolás, harisnyastop-
polást, mindenféle gépvarrást, javítást,
kicsi- vagy nagykelengyét. Cim a timi-
soara kiadóban. (2901)**

**Lelküismeretes, finom munkaalkitá-
soknál nagy választék eredeti kalap-
modellekben, szerény árak mellett:**

Weinbergerne Donath Elza
kalapüzletében, Arad, Str. Metianu 15.

**Diákat vagy diákleányt vállalok teljes
ellátásra. Cim; Rudolf Mosse Arad, Str.
Eminescu 8. (4515)**

Igazolvány - lényképek

a FOTO STUDIOBAN

a leggyorsabban készülnek!

Timisoara I., Piata Libertăti 4.

HATSCHEK-ügynökség

Arad, Bul. Carol 17 (v. 46), telefon 16-35

Telefon: 16-95.

ÁRAK EZREKBE!

HÁZAK: 5000: bérház kettős telek-
kel, cca. 12 százalék jöv. — **4000:** eme-
letes, modern 12 lakás, üzlet, 5 százalék
btto. jöv. — **3000:** négytelken épült üzl.
sarokház cca. 6 százalék btto. — **2500:**
Állomásnál sarokház 14 lakás. — **2000:**
Főter mellett 6 lakás. — **1700:** 6 szobás,
parcellázható 3 k. h. beltellekkel, 3 kis lak-
kás. — **1600:** Horia-utcánál 3 lakás. —
1500: Belv. új 2x3 sz. complett. —
1480: Belv. 10 lakás, cca. 8 százalék
bto. jöv. 300 öl telek. — **1300:** Belv. 3
bérleményes, 96.000 jöv. — **1150:** Avram
Iancu-térnél félemeletes, 4 lakással. —
900: új 3 lakásos kiül. — **650:** 3 sz. ker-
tes. — **550:** 3 lakás, fürdősz., kert. —
500: II. kerületi, 8 lakással. — **450:** Belv.
3 szobás, kertes. — **400:** Murespartii új
villa. — **300:** III. ker. új 2 sz., nagy kert.
— **250:** külv. új 3 sz. pince, 450 öl gyüm.
— **190:** új 3 lakás, nagy kert. — **FÖL-
DEK, SZÖLLÖK, TELKEK: 5500:**
Timisoarához közel 103 k. h. I-a, tanya-
val. — **4000:** Városi beltelek (120
parc.) 17 k. h., 6 sz. kastély. —
3200: 85 k. h. telj. felszereléssel. —
2500: bánati I-a szántó. — **1600:** arad-
megyei 34 k. h. — **1000:** szőlő, lakás,
kolna és felsz. — **250:** megállónál 155 öl
telek. — **150:** Gloriánál saroktelek. —
100: gradistei főúti telek.

ÓLMOT

nagyobb mennyiségben
megvételre keresünk

Déli Hírlap Timisoara

I., Piata Bratianu 3 sz.

HIRDESSZEN

a DÉLI HIRLAPBAN